

2017

**STRATEGIJA RAZVOJA OBČINE
AJDOVŠČINA DO 2030**

Občina Ajdovščina

15.6.2017

KAZALO VSEBINE

1 NAGOVOR ŽUPANA.....	3
2 UVOD IN METODOLOGIJA	4
2.1 Namen.....	4
2.2 Metodologija	4
2.3 Skladnost s strateškimi dokumenti	5
3 ANALIZA STANJA.....	7
3.1 Okolje	7
3.2 Družba	13
3.3 Gospodarstvo	19
3.4 Institucionalno okolje in finančni okvir	26
4 ANALIZA PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI IN NEVARNOSTI.....	30
5 VIZIJA	32
6 STRATEGIJA	33
6.1 Uvod	33
6.2 Prioriteta 1 – KONKURENČNA	34
6.3 Prioriteta 2 – TRAJNOSTNA	37
6.4 Prioriteta 3 – DRUŽBENO ODGOVORNA	40
6.5 Prioriteta 4 – PREPOZNAVNA.....	44
6.6 Prioriteta 5 – UČINKOVITA.....	45
6.7 Skupni kazalniki strategije.....	48
7 URESNIČEVANJE STRATEGIJE.....	50
7.1 Sprejem Strategije	50
7.2 Izvajanje Strategije.....	50
7.3 Spremljanje Strategije	50
8 ZAKLJUČEK.....	51

SEZNAM UPORABLJENIH KRATIC

AKOS	Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije
CSD	Center za socialno delo Ajdovščina
DSO	Dom starejših občanov Ajdovščina
EMS	evropska potresna lestvica
ENSVET	energetsko svetovalna pisarna v Mreži ENSVET
EU	Evropska unija
GURS	Geodetska uprava Republike Slovenije
IKT	Informacijsko-komunikacijska tehnologija
LEK	Lokalni energetski koncept Občine Ajdovščina
KS	Krajevna skupnost
KSD	Komunalno stanovanjska družba d.o.o. Ajdovščina
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MIZŠ	Ministrstvo za izobraževanje, znanost, in šport
MP	merilna postaja
MRP	merilno regulacijska postaja
n. p.	ni podatka
NUTS	nomenklatura statističnih teritorialnih enot
NIJZ	Nacionalni inštitut za javno zdravje
OA	Občina Ajdovščina
OPN	Občinski prostorski načrt
OS	Občinski svet
OŠ	Osnovna šola
PSPN	Analiza prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti
PUM-O	Projektno učenje za mlajše odrasle
RRP	Regionalni razvojni program
RS	Republika Slovenija
RTP	razdelilna transformatorska postaja
SURS	Statistični urad Republike Slovenije
VDC	Varstveno delovni center Ajdovščina-Vipava
ZD	Zdravstveni dom Ajdovščina
ZGS	Zavod za gozdove Slovenije

1 NAGOVOR ŽUPANA

Za prepoznavno, učinkovito, konkurenčno, zeleno in življenju prijazno občino Ajdovščina!

Strategija razvoja občine je temeljni dolgoročni planski dokument in predstavlja osnovo za njen gospodarski, prostorski in družbeni razvoj. Razvoj občine je v preteklih desetletjih opredeljevala industrija. Občina in njene dejavnosti so z njo doživljale vzpone, pa tudi padce ob težavah večine gospodarskih stebrov. Zato smo danes pred pomembnim izzivom: bolj kot kadarkoli prej potrebujemo jasno odločitev, kako zastaviti bodoči razvoj.

Posebne pomena pri pripravi strategije razvoja občine sta bila obširna analiza stanja in sodelovanje lokalne javnosti. V pripravi so sodelovali strokovnjaki, interesne skupine in ostali deležniki, saj lahko strategija le na ta način odgovarja na pričakovanja okolja, v katerem se bo uresničevala. Strategija služi vsakokratnemu občinskemu svetu in županu za izdelavo ter sprejem načrta razvojnih programov in oblikovanja letnih proračunov, pa tudi podjetjem in organizacijam za oblikovanje svojih načrtov. Uresničiti je ne more posameznik, uresničimo jo lahko samo skupaj.

Občina Ajdovščina smo namreč njeni ljudje, gospodarstvo in okolje, ki si želimo gospodarsko močne občine, s kvalitetnimi delovnimi mesti, ki bo nudila vso potrebno infrastrukturo za kvalitetno bivanje. Osnova za razvoj visoke bivanjske kvalitete je naš geografski položaj, pestro naravno in kulturno okolje.

Ob upoštevanju državnih in evropskih razvojnih dokumentov ter na osnovi primerjalne analize položaja občine smo s strategijo na enem mestu zbrali smernice za nadaljnji razvoj na vseh področjih. Gospodarski razvoj bo tako temeljil na ustvarjanju višje dodane vrednosti v tradicionalnih dejavnostih in uporabi sodobnih tehnologij ter sočasnem razvoju turistične dejavnosti; okoljski na trajnostni rabi naravnih virov in varovanju okolja; družbeni pa na krepitvi vključujoče, zdrave, aktivne, kulturne in na znanju temelječe družbe.

Strategija ni zgolj zbir želja, pač pa nabor uresničljivih projektov in merljivih rezultatov. Vanjo nismo vnašali projektov, ki so v domeni države in v katerih kot občina ne bi bili dovolj opazen igravec. Zanašamo se pač nase in na svoje znanje.

Strategija tudi ni recept, kako nekaj uspešno narediti, daje pa jasno začrtano smer delovanja v prihodnje. Z idejami in ukrepi v strategiji smo ambiciozni, pa vendar realni. Zato sem prepričan, da bomo veliko večino v strategiji določenega do leta 2030 tudi izpeljali. Temeljimo na dediščini številnih generacij, ki so skozi stoletja ustvarile našo občino, naš pogled pa je usmerjen v generacije, ki šele prihajajo.

Tadej Beočanin, župan

2 UVOD IN METODOLOGIJA

2.1 Namen

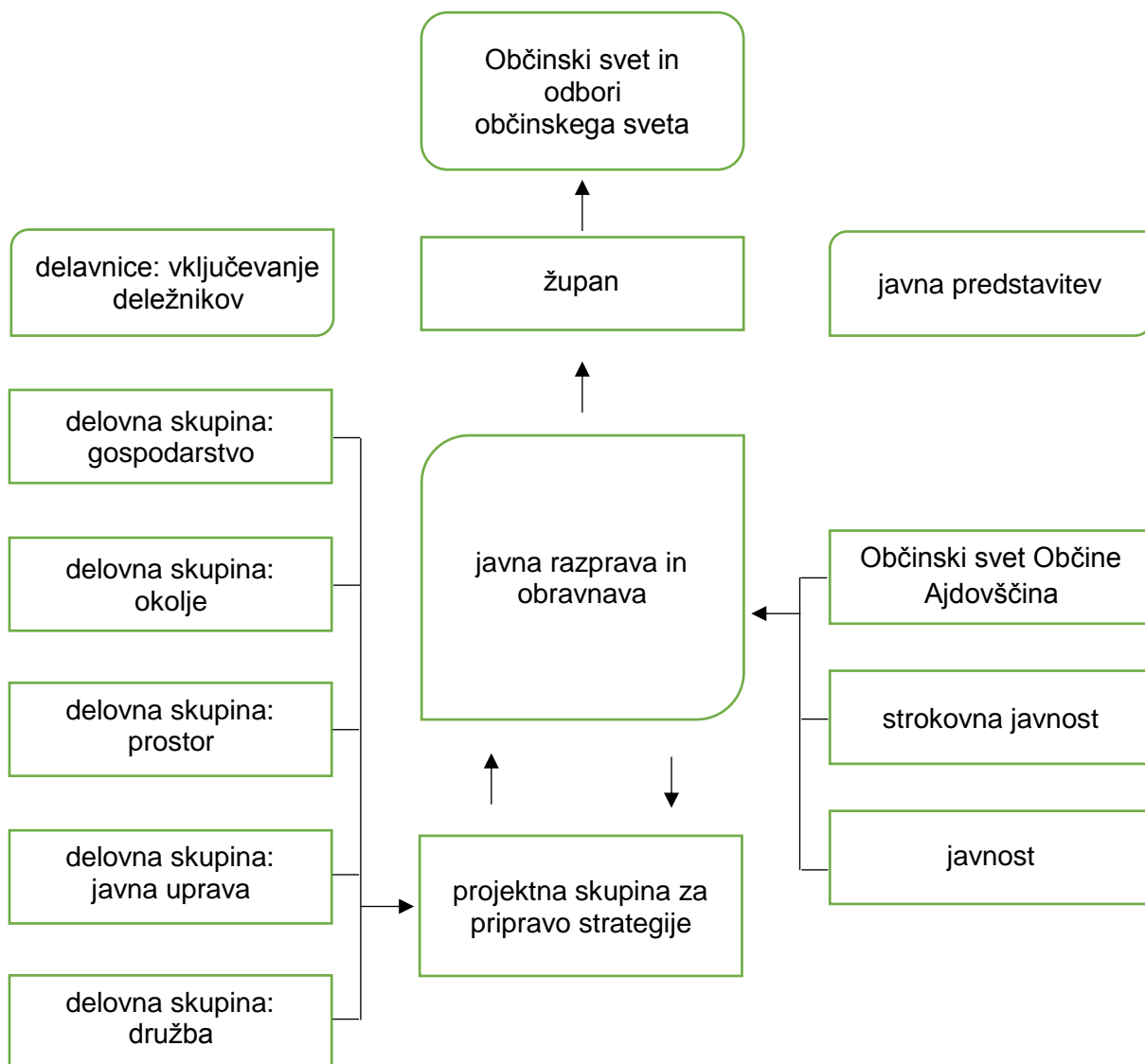
Strategija razvoja občine Ajdovščina do 2030 (Strategija) je razvojni dokument, ki predstavlja temelj za trajnostni razvoj občine do leta 2030 na vseh področjih – prostorskem in okoljskem, družbenem, gospodarskem ter upravnem. Strategija je namenjena vsem prebivalcem občine Ajdovščina ter vsem gospodarskim in negospodarskim poslovnim subjektom, ki s svojim delom in delovanjem vplivajo na kvaliteto življenja in okolje v občini Ajdovščina. Strategija je nastala kot odgovor na temeljno vprašanje, kakšno okolje in družbo želimo v letu 2030, ter odgovarja na vprašanja, v kakšni občini želimo živeti, kakšne so naše prednosti, lokalne danosti in razvojni potenciali ter kako jih kar najbolje izkoristiti. Strategija je zapisana preprosto ter ambiciozno, izraža jasno in nedvoumno željo oblikovati življenju in delu prijetno ter optimalno okolje in družbo.

2.2 Metodologija

Metodologija izdelave in načrtovanja razvojne strategije formalno in postopkovno ni predpisana. Pri pripravi dokumenta je potrebno slediti osnovnemu načelu transparentnosti ter vključevanja deležnikov. Dokument je nastal po načelu od spodaj navzgor s sodelovanjem vseh ključnih deležnikov in temelji na potrebah vseh vključenih.

Postopek priprave Strategije je obsegal pet faz: analizo stanja, delavnice z vključevanjem deležnikov, pripravo vizije, razvojnih prioritet in ciljev, javno razpravo, obravnavo ter sprejem strateškega dokumenta.

Najprej so bile zasnovane delovne skupine po posameznih področjih, in sicer gospodarstvo, okolje, prostor, javna uprava in družba, ki so jih vodili koordinatorji iz občinske uprave Občine Ajdovščina. V delovne skupine so bili vključeni ključni zunanji deležniki, s čimer je bila zagotovljena širina, strokovnost ter različnost mnenj. Na osnovi izsledkov iz delavnic je projektna skupina pripravila strateške usmeritve in razdelala cilje, ki so bili podlaga za javno razpravo. V javno obravnavo so se vključile ter podale svoj prispevek vse tri glavne skupine deležnikov – odločevalci, stroka ter splošna javnost.

Shema 1: Organizacijska struktura oblikovanja Strategije

2.3 Skladnost s strateškimi dokumenti

Strategija razvoja občine Ajdovščina do 2030 je krovni strateški dokument občine. Dokument je skladen z regionalnimi, nacionalnimi in s strategijami Evropske unije. Strategija podobno kot nacionalne in evropske razvojne strategije postavlja vsebinski okvir, določa prioritete in cilje ter ukrepe za njihovo uresničitev. Prioritete in cilji so področno razdeljeni, vsi pa stremijo k dvigu konkurenčnosti gospodarstva in dvigu števila delovnih mest, izboljšanju življenja občanov, trajnostni izrabi naravnih virov in danosti, učinkoviti javni upravi ter široki prepoznavnosti občine.

Strategija razvoja občine Ajdovščina do 2030 je usklajena z naslednjimi strateškimi dokumenti:

- Strategija lokalnega razvoja za Lokalno akcijsko skupino Vipavska dolina;
- Regionalni razvojni program Severne Primorske (Goriške razvojne regije) 2014–2020;
- Strategija razvoja lokalne samouprave v Republiki Sloveniji do leta 2020;

- Strategiji razvoja javne uprave 2015–2020;
- Slovenska strategija pametne specializacije – S4;
- Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020;
- Strategija prostorskega razvoja Slovenije;
- Resolucija o strateških usmeritvah razvoja slovenskega kmetijstva in živilstva do leta 2020;
- Vizija Slovenije 2050;
- Operativni program za izvajanje kohezijske politike v programskem obdobju 2014–2020;
- Evropa 2020.

3 ANALIZA STANJA

3.1 Okolje

Ugodna strateška lega

Občina Ajdovščina leži v zahodnem delu Slovenije (NUTS 2 Zahodna Slovenija) v Goriški statistični regiji (NUTS 3). Občina se razteza na 245,23 km² površine, kar predstavlja 10,5 % površine Goriške regije in se po površini uvršča na 18. mesto med slovenskimi občinami. Mesto Ajdovščina je 20 minut vožnje oz. 23 km oddaljeno od meje z Italijo in slabo uro vožnje oz. 82 km od Ljubljane. Občina Ajdovščina ima strateško lego, saj leži na pomembni tranzitni povezavi, ki povezuje Italijo z notranjostjo Slovenije.

Slika 1: Občina Ajdovščina (Vir: GURS, 2017)

Razgiban teren, sredozemski vplivi in silovita burja

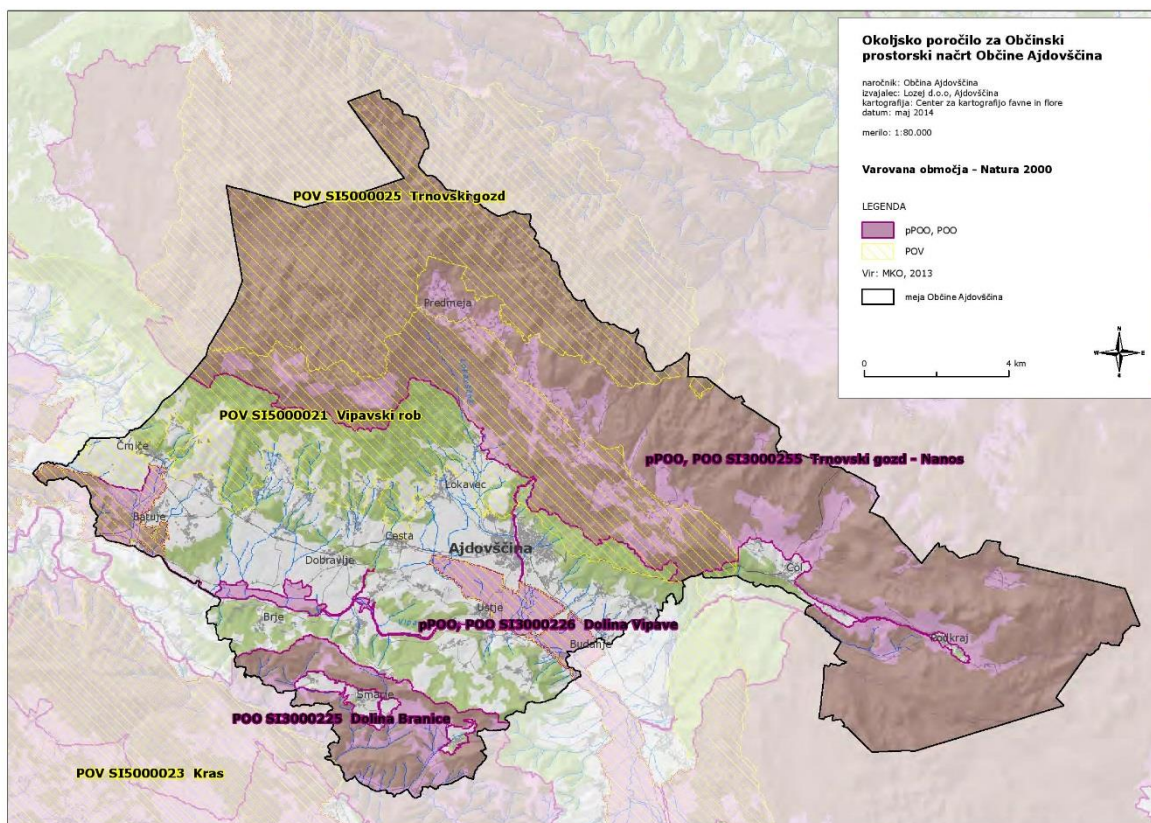
Občina Ajdovščina leži v osrednjem delu Vipavske doline na izredno razgibanem reliefu. Razdeljena je na tri značilna geografska območja, in sicer na kraška hribovja na severu (Trnovska planota, Nanoška planota in Hrušica), na ravninsko dolinsko dno ter na Vipavske griče na južnih obronkih občine. Odprta je proti zahodu, od koder vanjo prodirajo močni vplivi sredozemskega podnebja. Značilna so topla in sušna poletja ter mile zime. Temperature so višje kot v osrednji Sloveniji, dosežejo tudi 35°C in več, vegetacijska doba pa je kar za dva meseca daljša. Posebnost in značilnost občine Ajdovščina je močna in sunkovita burja, severovzhodni veter, ki se s planot spušča proti dolini. Povprečna hitrost burje je 80 km/h, pozimi njeni sunki dosežejo tudi hitrosti nad 200 km/h, v povprečju pa piha 42 dni letno. Burja na svojstven način kroji življenje prebivalcev v dolini, kar se odraža v načinu gradnje, eroziji tal ter družbenih navadah.

Zaraščanje kmetijskih zemljišč

Po predlogu Občinskega prostorskega načrta (OPN) je približno 64 % območja občine gozdnih zemljišč, 28 % je kmetijskih zemljišč, 8 % površine pa je namenjene urbanizaciji in infrastrukturi. Prisoten je intenziven proces zaraščanja kmetijskih zemljišč in s tem večanje gozdne površine. Od leta 1986 se je površina gozdnih zemljišč povečala za 8 % oz. za 2.407 ha.

Velik delež območij ohranjanja narave

Približno 76 % površine občine je v varovanem območju Nature 2000, ki obsega pet območij: Dolino Vipave, Dolino Branice, Trnovski gozd – Nanos, Trnovski gozd in Vipavski rob (Okoljsko poročilo, 2015). V občini je tudi deset zavarovanih območij, ki skupaj predstavljajo približno 18 % površine občine: naravni rezervat Golaki in Smrekova draga, krajinski park Južni obronki Trnovskega gozda ter naravni spomeniki (območje izvirov Hubelj, okamenine trdoživnjakov na Kovku, naravno okno pod vasjo Otlica, potok in soteska Konjščak v Črničah, ledenica na Dolu na Predmeji, okamenine trdoživnjakov na Selovcu v Trnovskem gozdu, škraplje ob cesti pod Sinjim vrhom in mrazišče Smrečje v Trnovskem gozdu).

Slika 2: Območja Natura 2000 (Vir: Okoljsko poročilo, 2015)

Dobro prepleteno cestno omrežje, vendar slabo organiziran javni potniški promet

Hrbtenico prometne infrastrukture v občini predstavlja hitra cesta H4 Razdrto – Vrtojba v dolžini 16,9 km, ki povezuje osrednjo Slovenijo z Goriško regijo in z italijanskim avtocestnim omrežjem. Po občini teče pet državnih regionalnih cest: R I. 207 "Godovič-Črni vrh-Col-Ajdovščina", RII. 444 "Vipava-Ajdovščina (obvoznica)-Selo-Nova Gorica-Rožna Dolina", R III. 609 "Ajdovščina-Predmeja-Lokve-Čepovan-Most na Soči", R III. 611 "Dornberk-Selo" in R III. 621 "Kalce-Hrušica-Col" v skupni dolžini 63,4 km ter državna turistična cesta (R III. 936 "Col-Predmeja") v dolžini 14,5 km. Pomembnih krajevnih cestnih povezav, tako lokalnih, lokalnih zbirnih kot krajevnih cest, je v občini 132 km. Poleg tega je v občini še 129 km kategoriziranih javnih poti (SURs, 2017).

Mesto Ajdovščina je z železniško progo povezano od leta 1902 in je končna postaja na progi Nova Gorica – Ajdovščina. Regionalna proga 72 Prvačina – Ajdovščina je dolga 12,37 km (Program omrežja 2017, 2017). Železniška proga služi transportu blaga, redni potniški promet

je bil ukinjen leta 2015. Mestnega javnega potniškega prometa ni, organiziran je le medkrajevni potniški avtobusni promet. Izvajata ga Avrigo d.o.o. in Veolia transport Ljubljana d.d. in je zagotovljen v večjih naseljih ob glavnih cestah. V občini je dnevno 63 avtobusnih linij javnega prometa (LEK, 2012).

V Ajdovščini je locirano športno letališče z referenčno kodo ICAO 2B, ki je v lasti Ministrstva za obrambo RS in v uporabi Aerokluba Josip Križaj. Ima 1.020 m dolgo travnato stezo, ki pa ni opremljena za nočno letenje. Z razvojem letalske industrije v Ajdovščini se tudi povečuje potreba po razvoju in modernizaciji letališča. Na obronku Trnovske planote je vzletišče Kovk za jadralna padala in zmaje. Območje občine se s kolesarskimi potmi opremlja šele v zadnjih letih. Javnih poti za kolesarje trenutno praktično ni. V letu 2015 je občina pričela s celostnim načrtovanjem kolesarskih stez.

Dobra preprečenost z vodami in regionalna pomembnost reke Hubelj

Občina Ajdovščina je dobro preprečena z vodnim omrežjem. Največji in najdaljši vodotok je reka Vipava, ki ima številne pritoke, izmed katerih je največji Hubelj, ki teče tudi skozi občinsko središče. Pomemben vodni vir, ki delno leži tudi na območju občine, je akumulacijsko jezero Vogršček.

Na območju občine Ajdovščina se nahajata dve vodovarstveni območji (Pod Skukom in Budanje, Dolga Poljana in Žapuže), zaščiteni z občinskima odlokoma, ter pripadajočih 13 zaščitenih vodnih virov. Na območje občine posegata še dve vodovarstveni območji, zaščiteni z občinskimi odloki (Podlipa v Vipavi, Brestovica pri Komnu). V letu 2016 je Ministrstvo za okolje in prostor pričelo z aktivnostmi za sprejem uredbe o vodovarstvenih območjih za vodno telo vodonosnika na območju Trnovsko – Banjške planote.

Najpomembnejši vodni vir pitne vode je izvir Hublja v količini 625.000 m³ na leto. Kemijsko stanje podzemne in pitne vode je bilo v letu 2010 ocenjeno kot dobro, periodično pa je bilo zaznано mikrobiološko onesnaženje in prisotnost težkih kovin (Okoljsko poročilo, 2015).

Javno vodovodno omrežje obsega približno 191 km vodovodnih cevi in preskrbuje okoli 18.000 prebivalcev

Večina naselij na območju občine Ajdovščina ima urejeno javno vodovodno omrežje. Omrežje sestavljajo štiri javni vodovodni sistemi, Hubelj (Ajdovščina), Šumljak (Budanje), Skuk (za Goro) in Strelice (Podkraj), ki preskrbujejo približno 18.000 prebivalcev občine. Poleg tega so v posameznih vaseh še manjši zasebni vodooskrbni sistemi za preskrbo približno 1.500 prebivalcev. V letu 2016 je bilo na javni vodovod priključenih 92 % gospodinjstev in 88 % objektov. Vodovodno omrežje obsega približno 191 km vodovodnih cevi, 28 vodohranov ter čistilno napravo z ultrafiltracijo (iObčina, 2016).

52 % prebivalcev priključenih na kanalizacijo in čistilno napravo

Deset naselij oz. približno 52 % prebivalstva ima v celoti urejeno javno kanalizacijo s končnim čiščenjem na čistilni napravi. Trenutno je v občini približno 101 km javnih kanalizacijskih cevovodov in večina vodov je izvedena v mešanem sistemu. Komunalne odpadne vode se deloma prečistijo na Centralni čistilni napravi Ajdovščina, del se čisti na petih lokalnih čistilnih napravah (osnovne šole Dobravlje, Gojače, Col, Velike Žablje, Vipavski Križ). V občini je še 2.706 pretočnih greznic, 9 nepretočnih greznic ter 69 malih komunalnih čistilnih naprav.

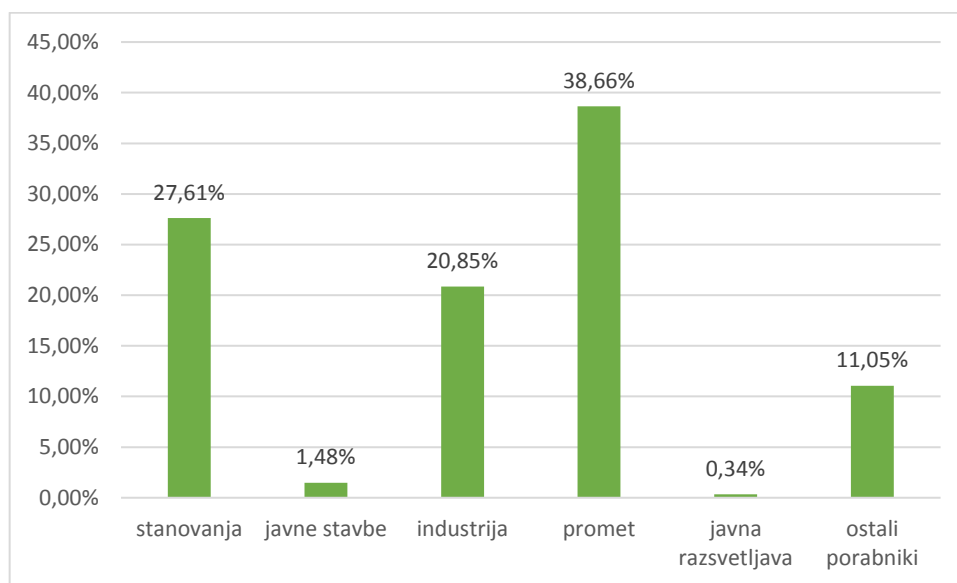
Približno 4 % objektov v občini so brez greznice oz. čistilne naprave. Omrežje se postopoma širi z izgradnjo novih kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav (KSD Ajdovščina, 2016).

Več ločenega zbiranja odpadkov in manj proizvedenih odpadkov

Na območju občine Ajdovščina se zagotavljajo storitve javne službe ravnanja z ločeno zbranimi frakcijami v vseh naseljih. Ostanek mešanih komunalnih odpadkov se je do konca leta 2013 odlagal na deponiji nenevarnih odpadkov Dolga Poljana, od leta 2014 pa se ta frakcija odvaža iz občine. Delež ločeno zbranih odpadkov strmo narašča. V letu 2011 je bilo ločeno zbranih odpadkov 25 %, v letu 2016 pa že 61 % (KSD Ajdovščina, 2016). Količina proizvedenih komunalnih odpadkov v občini se z leti niža. Leta 2011 je bilo z javnim odvozom zbranih 391 kg/prebivalca, kar je nad slovenskim povprečjem, leta 2015 pa 314 kg/prebivalca, kar je 1 kg/prebivalca manj od slovenskega povprečja (SURS, 2017).

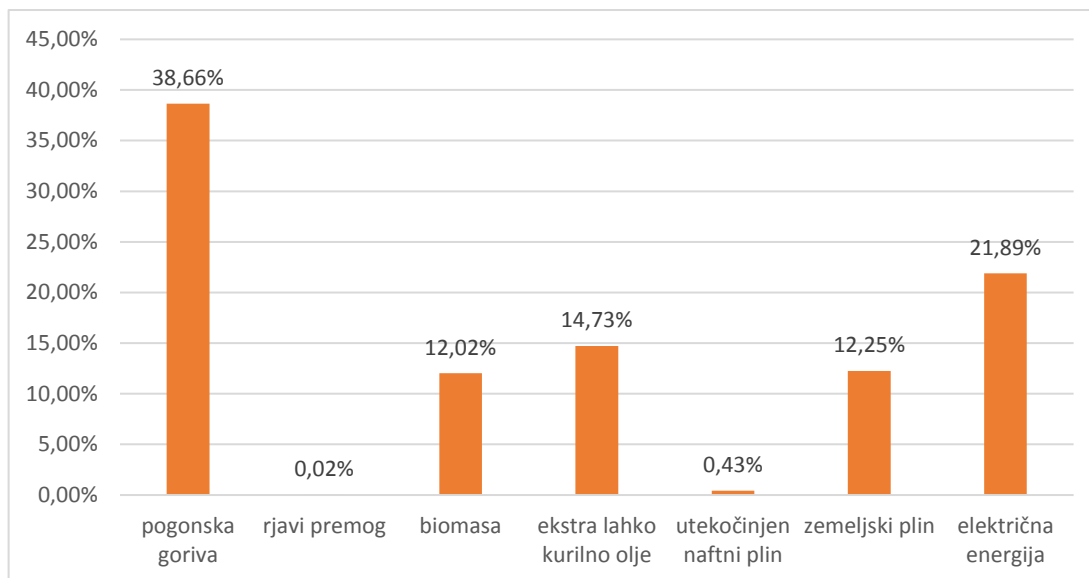
Največji porabnik energije je promet

Občina Ajdovščina je leta 2012 sprejela Lokalni energetski koncept (LEK), v katerem so določeni ukrepi za izboljšanje energetske učinkovitosti občine. Celotna poraba energije je v občini v letu 2011 znašala 348.628 MWh. Največji porabnik je promet (38,66 %), drugi največji so stanovanja (27,61 %), tretji pa industrija (20,85 %) (LEK, 2012).

Graf 1: Struktura rabe energije po vrsti porabnikov v občini Ajdovščina (Vir: LEK, 2012)

Delež porabe energije po energentih je prikazan na spodnjem grafu, iz katerega je razvidno, da je najbolj uporabljeno dizelsko gorivo (38,66 %), nato električna energija (21,89 %).

Graf 2: Delež porabe energije po vrsti energentov v občini Ajdovščina (Vir: LEK, 2012)

Za ogrevanje stanovanjskih objektov se porabi največ lesa in lesnih ostankov, dobrih 45,5 %, kar je 15,2 % nad slovenskim povprečjem. Drugi energent je kurilno olje, s katerim je ogrevanih 34,7 % stanovanj, kar je 1,2 % nad slovenskim povprečjem (LEK, 2012). Delež stanovanj, ki se ogreva iz skupne kotlarne oz. iz daljinskega ogrevanja znaša 7,4 % (SURS, 2016).

Plinovodno omrežje

Obstoječi plinovodi in objekti transportnega sistema zemeljskega plina v občini Ajdovščina so: magistralni visokotlačni plinovod M-3 Šempeter pri Gorici – Ljubljana, kompresorska postaja Ajdovščina, razdelilni visokotlačni plinovod R-34 od odcepa na M-3 do merilno regulacijske postaje MRP Ajdovščina, merilno regulacijska postaja MRP Ajdovščina, plinovodi primarne mestne mreže Ajdovščina z merilni postajami MP Tekstina, MP Fructal, MP Primorje CGM, MP Primorje Gobi in MP Mlinotest. Predvideni plinovodi in objekti transportnega sistema zemeljskega plina so: prenosni plinovod M6 od Ajdovščine do Lucije, prenosni plinovod M3/1 Kalce – Vodice in prenosni plinovod M3/1 Ajdovščina – Šempeter. Distribucijsko omrežje široke potrošnje se napaja preko MRP SLOP-CGM, na segmentu oskrbe široke potrošnje je predvideno še napajanje preko MRP SLOP-GOBI.

Mesto Ajdovščina je opremljeno z mestnim plinovodnim omrežjem, razen območja Kastre in posameznih lokalnih segmentov, ki poleg gospodinjstev oskrbuje tudi industrijske obrate. Največ zemeljskega plina, kar 71,2 %, se porabi v industriji, v storitvenem in prodajnem sektorju ter v javnih objektih. Plinovodno omrežje meri približno 17 km in ima 464 odjemalcev (Adriaplin, 2017). Plinovodno omrežje se stalno posodablja in dograjuje.

Elektroenergetsko omrežje

Obstoječi objekti visokonapetostnega elektroenergetskega omrežja so: RTP 110/20 kV Ajdovščina, DV 2x110 kV Ajdovščina – Divača (D-1096), DV 110 kV Ajdovščina – Nova Gorica (D-1103) in DV 110 kV Ajdovščina – Idrija (D-1113).

Za distribucijo električne energije skrbi Elektro Primorska d.d.. Starost omrežja je med 20 in 25 let, vendar se letno obnavlja. Največ težav pri oskrbi z električno energijo povzroča burja. Na območju občine obratuje 102 jamborskih transformatorskih postaj, 40 kabelskih oz. zidanih, 33 pa jih je v lasti odjemalcev (LEK, 2012).

Obnovljivi viri energije

V občini deluje hidroelektrarna na reki Hubelj z močjo 2,1 MW, mala hidroelektrarna v naselju Lokavec ter vetrna elektrarna v Ajdovščini. Na območju občine Ajdovščina se nahaja 30 sončnih elektrarn. Najmočnejša sončna elektrarna je LIPA z močjo 932,4 kW.

Energetska učinkovitost

Povprečna poraba energije v javnih stavbah v občini Ajdovščina znaša 119 kWh/m² letno. Do leta 2020 namerava občina zmanjšati povprečno porabo energije pod 100 kWh/m². Javna razsvetljava je bila v večji meri posodobljena in prilagojena zahtevam Uredbe o mejnih vrednostih svetlobnega onesnaževanja okolja. Zamenjati je potrebno še 10 % razsvetljave. V občini deluje tudi brezplačna energetska svetovalna pisarna v sklopu programa ENSVET.

Nadpovprečna onesnaženost zraka z ozonom

V občini ni velikih virov onesnaževanja zraka. Največji viri emisij toplogrednih plinov predstavljajo poleg energetike zlasti industrijske in obrtne dejavnosti, manj kmetijska proizvodnja, prometna infrastruktura pa nima posebnega vpliva. Območje je bolj občutljivo na onesnažen zrak iz Padske nižine (Okoljsko poročilo, 2015). Za območje celotne Goriške regije velja, da so žveplov dioksid, svinec, ogljikov monoksid in benzen pod spodnjim pragom, dušikov dioksid in delci so med mejno vrednostjo in dopustnim odstopanjem, ozon pa presega mejno vrednost (LEK, 2012).

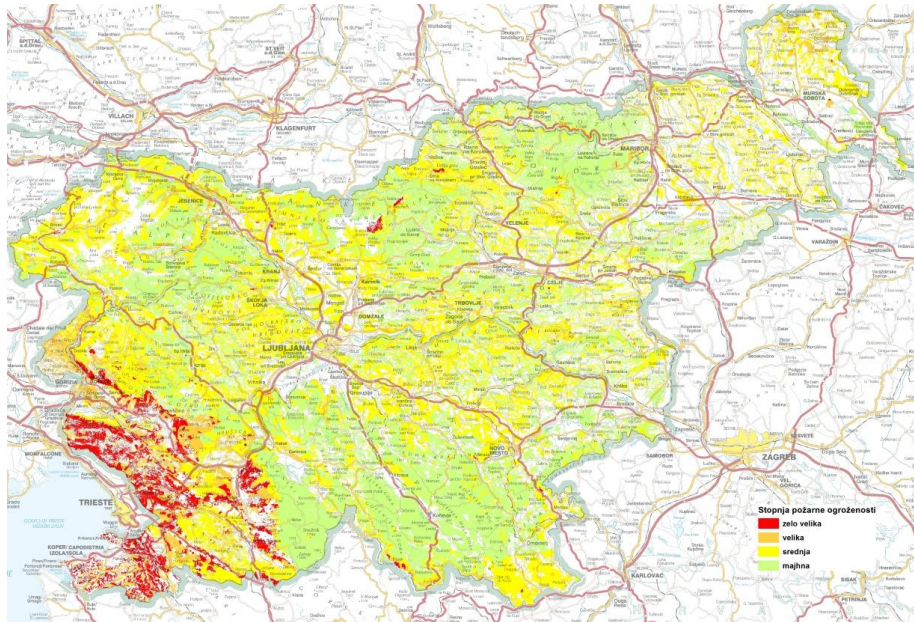
Glavni onesnaževalec tal v občini je intenzivno kmetijstvo

V občini je intenzivno kmetijstvo v ravninskih delih občine glavni onesnaževalec tal, vpliv na onesnaženost tal imajo tudi industrijska območja (Okoljsko poročilo, 2015).

Nevarnost pred naravnimi in drugimi nesrečami

Leta 2014 je bil narejen Predlog ocene ogroženosti pred naravnimi in drugimi nesrečami v Občini Ajdovščina, od koder izhaja, da so največja nevarnost zemeljski plazovi, potresi in požari v naravnem okolju.

Za občino so značilne intenzivne in neenakomerno porazdeljene padavine, kraška sestava tal hudourniških izvirov ter pobočni nanosi in flišna tla, kar predvsem spomladi in jeseni povečuje nevarnost plazov in poplav. Največ plazišč zemlje je na pobočju Trnovske planote – 14 registriranih, največje je Slano blato nad naseljem Lokavec (površina 15 ha, prostornina 700.000 m³). Najobsežnejše poplavno območje je ob reki Vipava, in sicer na Ajdovskem polju in pri Batujah. Zaradi povišanja nivoja podtalnice so ogroženi nekateri deli mesta Ajdovščina. Ogroženost zaradi potresa VIII. stopnje ogroženosti po EMS lestvici je na 20,65 % območja občine in zajema Trnovsko planoto z 11 naselji in približno 2.300 prebivalci. Ostalo območje občine je na območju VII. stopnje ogroženosti. Nevarnost požarov v naravnem okolju je velika, predvsem zaradi pogostih sušnih obdobj in malomarnosti ob kurjenju v naravi. Indeks povprečne požarne ogroženosti v naravi znaša 2,48 in 54 % gozdov leži na območju z veliko ali zelo veliko požarno ogroženostjo (Predlog ocene ogroženosti pred naravnimi in drugimi nesrečami v Občini Ajdovščina, 2014).

Slika 3: Stopnja požarne ogroženosti (Vir: Zavod za gozdove, 2009)

Civilna zaščita občine vključuje poklicne in prostovoljne pripadnike. Operativnih pripadnikov civilne zaščite je 175 (OA, 2017). Enote civilne zaščite poleg poklicne gasilske enote ter članov prostovoljnih gasilskih društev sestavljajo še jamarji, pripadniki gorsko reševalne službe, taborniki, radioamaterji, člani planinskega društva in aerokluba, predstavniki redarske službe ter pripadniki štaba civilne zaščite. V letu 2016 je bilo na območju občine Ajdovščina, po podatkih Uprave za zaščito in reševanje RS, 231 intervencij, na katerih je sodelovalo 627 pripadnikov operativnih enot civilne zaščite.

Nizka pokritost s širokopasovnim omrežjem

Nacionalna Strategija razvoja informacijske družbe do leta 2020 predvideva, da bo do leta 2020 kar 96 % gospodinjstev v državi imelo zagotovljen širokopasovni internet hitrosti vsaj 100 Mb/s, ostali pa vsaj 30 Mb/s. Po podatkih Agencije za komunikacijska omrežja in storitve RS, ki je leta 2014 ugotavljala tržni interes za gradnjo širokopasovne infrastrukture, bo do konca leta 2017 vsem gospodinjstvom v občini Ajdovščina omogočen širokopasovni priključek s hitrostjo vsaj 100 Mb/s.

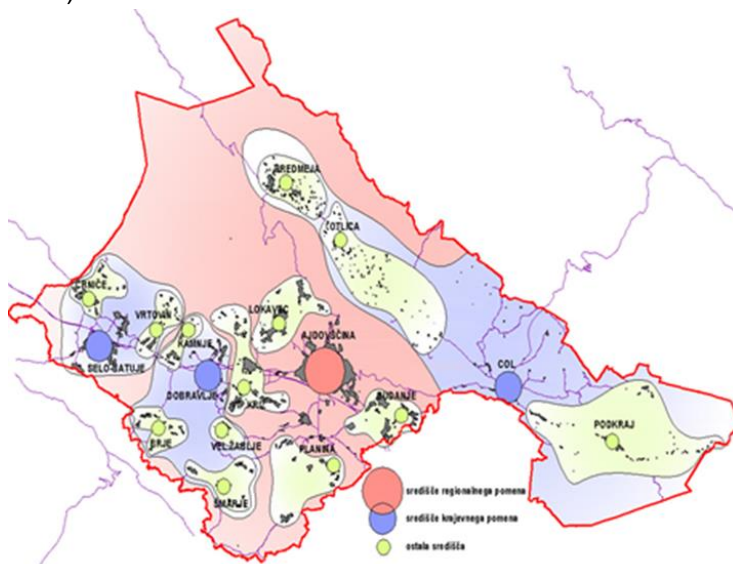
Glede na podatke vseh omrežnih priključnih točk iz leta 2015 v občini približno 59 % gospodinjstev in podjetij nima zagotovljene pokritosti pri hitrosti 100+ Mb/s, okrog 43 % gospodinjstev in podjetij pa nima zagotovljene pokritosti niti pri hitrosti 30+ Mb/s. Ti podatki ne vključujejo podatkov o tržnem interesu operaterjev (MIZŠ, 2015), ki se bo ponovno ugotavljal v letu 2017.

3.2 Družba

Skoraj 20.000 prebivalcev

Občina Ajdovščina šteje 19.061 prebivalcev, 9.624 moških (50,5 %) in 9.437 žensk (49,5 %), kar predstavlja 16,16 % prebivalcev Goriške statistične regije. Po številu prebivalcev se med slovenskimi občinami uvršča na 19. mesto. Gostota poseljenosti v občini Ajdovščina je 77,7 prebivalcev/km², kar je nižje od slovenskega povprečja, ki znaša 101,8 prebivalcev/km².

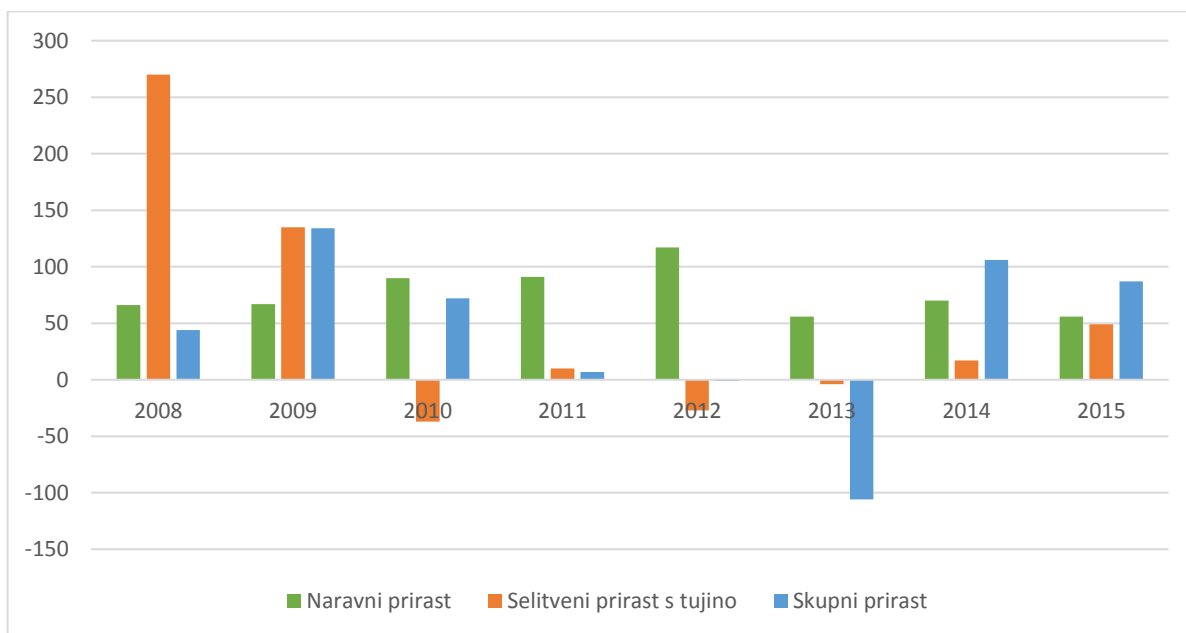
Večina prebivalstva živi v mestu Ajdovščina, v gručastih naseljih po dolinskem delu občine in v gručastih naseljih na Vipavskih gričih. Manjši del prebivalstva živi v gručastih in razloženih naseljih na obronkih Trnovske planote. Vseh naselij v občini je 45. 35 % prebivalstva občine živi v največjem naselju in centru občine, mestu Ajdovščina (SURs, 2016), ki je v omrežju naselij opredeljeno kot središče regionalnega pomena (Strategija prostorskega razvoja Slovenije, 2004). Druga poselitvena središča lokalnega pomena so Col, Dobravlje in Selo z Batujami (SURs, 2016).

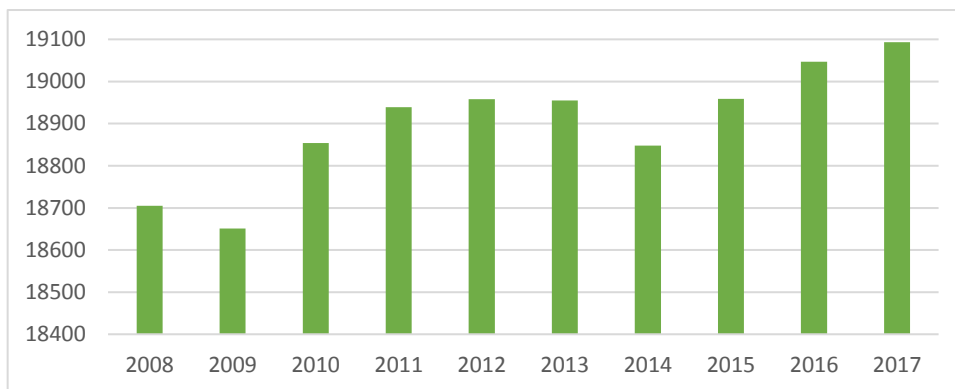
Slika 4: Naselbinska mreža v občini Ajdovščina (Vir: Okoljsko poročilo, 2015)

Pozitiven skupni prirast prebivalstva

Z izjemo gospodarsko slabših let 2012 in 2013 beleži občina pozitiven skupni prirast prebivalstva vse od leta 2000. Naravni prirast je že dolga leta pozitiven in je visoko nad slovenskim povprečjem, selitveni prirast pa vse od gospodarske krize precej niha (SURs, 2017).

Graf 3: Naravni, selitveni in skupni prirast prebivalstva (Vir: SURs, 2017)

Graf 4: Gibanje števila prebivalstva v občini Ajdovščina po stanju 1. 1. (Vir: SURS, 2017)

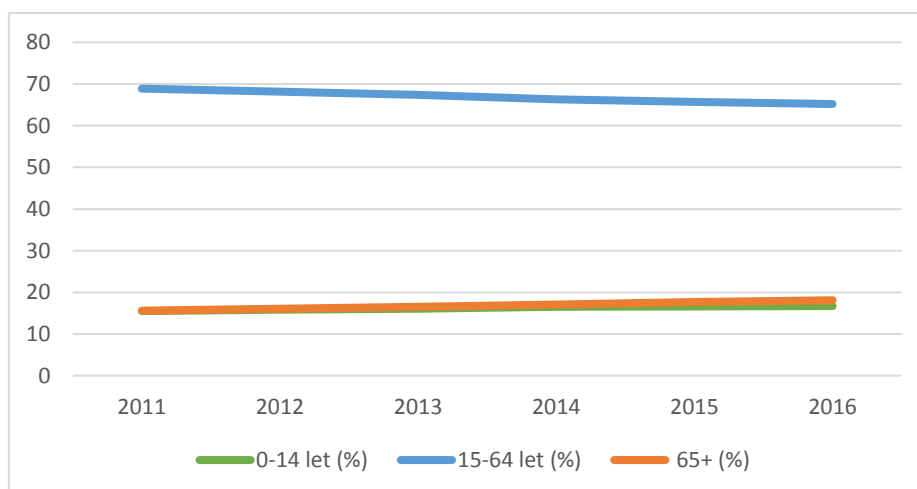
Pozitivna rast prebivalstva je v dolinskih naseljih. Najizrazitejša rast je bila zabeležena v naselju Selo zaradi priključka na hitro cesto ter v naselju Zavino zaradi izgradnje ustrežnejše cestne povezave. Na območju Trnovske planote in Hrušice ter v bolj oddaljenih naseljih na Vipavskih gričih je prisotna depopulacija (Okoljsko poročilo, 2015).

Povprečno 3-članska gospodinjstva in nadpovprečno število otrok na družino

V občini je 5.354 družin in 6.896 gospodinjstev s povprečno 2,7 člana. Največ je enočlanskih gospodinjstev, in sicer 26 %. Povprečno število otrok v družini je 1,25, kar je višje od slovenskega povprečja, ki znaša 1,16 (SURS, 2017).

Podpovprečna povprečna starost občanov in splošno staranje prebivalstva, vendar nižji indeks staranja

Povprečna starost občanov se z leti konstantno zvišuje, vendar počasneje kot v regiji in državi. V letu 2016 je bila povprečna starost občanov 42,2 leti, kar je nižje od povprečne starosti prebivalcev Goriške regije (44,2 leti) in Slovenije (42,9 let). Delež prebivalstva mlajšega od 14 let se v zadnjih petih letih v občini konstantno povečuje (za 1,2 %) in prav tako se konstanto povečuje delež starejših občanov od 65 let (za 2,5 %). Nasproten trend je opaziti pri gibanju občanov starih med 14 in 65 let, kjer se je zmanjšal za 2,5 %. Enake trende je opaziti tudi v regiji in državi, ki pa se gibajo počasneje (SURS, 2017).

Graf 5: Gibanje deleža prebivalstva po starostnih skupinah med leti 2011 in 2016 (Vir: SURS, 2017)

V splošnem je opaziti trend staranja prebivalstva. Občinski indeks staranja se z leti povečuje, vendar je v letu 2016 z vrednostjo 108,8 še vedno nižji od regijskega (142,2) in državnega (125,4). V letu 2016 je bilo v občini zabeleženih 18,1 % oseb starejših od 65 let in 5,1 % oseb starejših od 80 let. Oba deleža sta se v zadnjih petih letih povečala za 16 % (SURS, 2017).

Dobra oskrba starejših

Občina Ajdovščina zagotavlja javno službo za pomoč na domu, ki jo izvajata dva izvajalca, in sicer Dom starejših občanov Ajdovščina in Zavod za socialno oskrbo Pristan. Število vključenih občanov v storitev pomoči na domu narašča, in sicer od leta 2011 do leta 2015 za 16 %. Višina sredstev, ki jih občina Ajdovščina zagotavlja za izvajanje storitve pomoči na domu, pa se znižuje. Leta 2011 je povprečno na osebo občina letno namenila 2.344,91 EUR, leta 2015 pa 1.832,84 EUR. Kljub temu da so v občini pokrite vse izkazane potrebe po tej vrsti pomoči, je povprečno vključene le 87 % ciljne populacije, kar pomeni, da občina cilja ne dosega. Institucionalno varstvo v občini izvaja Dom starejših občanov Ajdovščina s kapacitetami za 151 stanovalcev, ki so konstantno polno zasedene. V institucionalno varstvo je bilo leta 2015 vključenih 167 občanov, od tega 59 % v DSO Ajdovščina, 30 % vključenim plačuje stroške občina. Občina sofinancira društvene aktivnosti na podlagi prijav društev na letne javne razpise na različnih področjih. Najbolj uspešna pri prijavih so Društvo upokojencev Ajdovščina, Društvo Most in Medgeneracijsko društvo 4 letni časi. Višina sredstev se vsako leto veča.

Vključenost otrok v predšolsko vzgojo je pod regionalnim in državnim povprečjem

V občini delujeta javni vrtec (Otroški vrtec Ajdovščina) in zasebni vrtec (Waldorfski vrtec Zlata ptica). Poleg tega v občini Ajdovščina delujeta tudi dve varuhinji predšolskih otrok na domu, ki pa sprejemata manjše število otrok. Otroški vrtec Ajdovščina deluje na območjih občin Ajdovščina in Vipava. Na območju občine Ajdovščina ima vrtec sedem enot, in sicer dve enoti v Ajdovščini ter pet dislociranih enot. Prostori vrtca so zaradi povečanega vpisa urejeni tudi na osnovnih šolah Danila Lokarja Ajdovščina (podružnica Lokavec) in Šturje Ajdovščina (podružnica Budanje) ter na Srednji Šoli Veno Pilon Ajdovščina. Število vseh vpisanih otrok v Otroški vrtec Ajdovščina na dan 1. 9. 2016 znaša skupno 993, kar je 28 otrok manj kot leto prej. Enote, ki delujejo na območju občine Ajdovščine so sprejele 763 otrok. V letu 2016 je bilo 60,6 % otrok med starostjo 1 in 5 let vključenih v vrtec, kar je tako pod regionalnim kot državnim povprečjem. Trenutno vrtec normativa normirane notranje igralne površine, ki je najmanj 3 m²/otroka, ne dosega. Občina Ajdovščina je pridobila soglasje ministrstva za znižan normativ do leta 2017, zato se že kaže potreba po širjenju vrtcev oz. odpiranju novih enot.

Na območju občine deluje pet **osnovnih šol**, in sicer Osnovna šola Danila Lokarja Ajdovščina s podružnico Lokavec, Osnovna šola Šturje s podružnico Budanje, Osnovna šola Dobravlje s podružnicami Vrtovin, Črniče, Skrilje, Vipavski Križ, Osnovna šola Col s podružnico Podkraj in Osnovna šola Otlica. V šolskem letu 2016/2017 je v vseh petih osnovnih šolah in njihovih podružnicah 1.778 učencev. V letu 2016/2017 sta bili končani dve veliki investiciji, in sicer dokončana je Osnovna šola Danila Lokarja Ajdovščina in prizidek Osnovne šole Šturje Ajdovščina. Potrebne pa so še dodatne investicije v nekatere podružnične šole, predvsem v zunanjo športno infrastrukturo.

Glasbena šola Vinka Vodopivca Ajdovščina izvaja dejavnost osnovnega glasbenega izobraževanja, ki poteka v petih programih. V šolskem letu 2016/2017 je bilo vpisanih 365 učencev, od tega je 240 učencev s stalnim prebivališčem v občini Ajdovščina. Glasbena

šola se že več let sooča s prostorskimi težavami, zato se je v letu 2017 začela prenova bivše stavbe 2 OŠ Danila Lokarja Ajdovščina v glasbeno šolo.

V šolskem letu 2015/2016 je bilo v **srednješolsko izobraževanje** vključenih 748 mladih iz občine Ajdovščina (SURŠ, 2017). V občini deluje Srednja šola Venca Pilon Ajdovščina, ki izvaja gimnazijski program ter program predšolske vzgoje. Dijaki iz bolj oddaljenih krajev lahko bivajo v dijaškem domu, ki je sestavni del šole. Šola ima konstanten vpis v program predšolske vzgoje – trije oddelki, vpis v gimnazijski program pa nekoliko upada, vendar bosta v letu 2017/2018 ponovno oblikovana dva oddelka prvih letnikov.

V študijskem letu 2015/2016 je bilo v **terciarno izobraževanje** vključenih 869 mladih iz občine Ajdovščina, od tega 351 moških in 518 žensk. V občini se izvaja eden izmed programov Univerze v Novi Gorici in sicer program Fizika, na dodiplomski in podiplomski stopnji, ki se je s šolskim letom 2016/2017 ukinil, nadomestil pa ga je program Fizika in astrofizika, prav tako na obeh stopnjah. Število študentov na I. stopnji je 12, na II. stopnji pa 5 (Univerza v Novi Gorici, 2016).

Izobraževanja odraslih izvaja Ljudska univerza Ajdovščina ter Srednja šola Venca Pilon Ajdovščina. Trendi v izobraževanju odraslih nakazujejo upad vpisa v programe srednješolskega izobraževanja za odrasle. Zato se Ljudska univerza Ajdovščina vse bolj usmerja na druge oblike izobraževanja, kamor sodijo programi splošnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, ki vključujejo tudi program Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM-O), nacionalne poklicne kvalifikacije, študijske krožke, različne tečaje in usposabljanja ter projekta Pridobivanje temeljnih kompetenc 2016–2019 in Center medgeneracijskega učenja. V šolskem letu 2015/16 se je v zgoraj navedene neformalne programe izobraževanja in usposabljanja za odrasle vključilo 1.133 oseb. Od tega je bilo 360 oseb (32 %) iz občine Ajdovščina. Med udeleženci je bilo 40 % zaposlenih, 23 % brezposelnih in 22 % upokojencev.

Dobra oskrba in programi za ranljive skupine

Naloge socialnega varstva otrok, mladostnikov, družine, odraslih ter posrednika socialnih transferjev za območje občine opravlja Center za socialno delo Ajdovščina. Na območju občine je dostopna večina programov pomoči ranljivim skupinam: preventivni program za pomoč odvisnikom od alkohola in drugih drog, družinski pomočnik, programi za pomoč osebam s težavami v duševnem zdravju, subvencije najemnin in šolske prehrane, prostori za brezdomce (Hiša Malorca), dnevni center za mlade, PUM-O, skupine za samopomoč starejšim, pomoč ljudem v različnih stiskah idr. Programe poleg CSD Ajdovščina, Varstveno delovnega centra Ajdovščina-Vipava in Zdravstvenega doma Ajdovščina ponujajo tudi številne nevladne organizacije, ki pa med seboj malo sodelujejo. Po podatkih za leto 2016 je na območju občine izvajalo programe 41 humanitarnih, invalidskih in drugih neprofitnih organizacij.

Kot je razvidno iz Tabele 1, se je stopnja tveganja revščine v regiji med letoma 2011 in 2015 drastično povečala. V prid temu govorijo tudi podatki CSD Ajdovščina, ki namenja iz leta v leto vedno več subvencij in ostalih pomoči.

	2011	2012	2013	2014	2015
Slovenija	13,6	13,5	14,5	14,5	14,3
Goriška	9,4	11,4	13,7	12,3	15,2

Tabela 1: Stopnja tveganja revščine za Slovenijo in Goriško statistično regijo (Vir: SURS, 2016)

Za mlade v občini je dobro poskrbljeno

V občini Ajdovščina je bilo (na dan 1. 7. 2015) 2.907 mladih med 15 in 29 let, od tega 1.505 moških in 1.402 žensk. Med njimi največje število mladih spada v starostno skupino od 25 do 29 let. Mladi predstavljajo 15,29 % prebivalstva občine. Delež mladih je v letu 2011 znašal 17,4 %, kar pomeni, da se delež mladih v populaciji zmanjšuje (Strategija za mlade v občini Ajdovščina 2013–2018, 2013).

Na posebnem področju mladinskega dela in mladinskega organiziranja je Občina Ajdovščina v letu 2008 ustanovila Mladinski center Hiša mladih Ajdovščina. Med leti 2009 do 2011 je občina sofinancirala izgradnjo mladinske infrastrukture – Mladinskega centra in hotela Ajdovščina v Palah, kjer Mladinski center deluje in kjer se zagotavlja ustrezne prostorske pogoje in opremo za izvajanje mladinskega dela ter ustrezno usposobljene kadre za podporo mladinskemu delu. V občini Ajdovščina deluje veliko število mladinskih društev in Mladinski svet Ajdovščina. Leta 2013 je Občina Ajdovščina prejela certifikat Mladim prijazna občina.

Bogati kulturni programi

Občina Ajdovščina ima sprejet Lokalni program kulture v občini Ajdovščina za obdobje 2015 – 2018. Izvajalci programa kulture so: Pilonova galerija Ajdovščina, Lavričeva knjižnica Ajdovščina, Goriški muzej, Javni sklad RS za kulturne dejavnosti, Zveza kulturnih društev Ajdovščina, kulturna društva (približno 25), samostojni kulturni ustvarjalci in druge organizacije registrirane za izvajanje kulturnih dejavnosti.

Visok obisk Lavričeve knjižnice

Lavričeva knjižnica deluje na območju občin Ajdovščina in Vipava, ki sta tudi njeni ustanoviteljici. Knjižnica ima pet organizacijskih enot, in sicer osrednjo (centralno) knjižnico v Ajdovščini, dve krajevni knjižnici v Vipavi in Podnanosu, izposojevališče Dobravlje in potujočo knjižnico, ki je v letu 2016 oskrbela 65 postajališč. V letu 2016 je bilo 7.726 članov, kar predstavlja okrog 34 % prebivalcev obeh občin. V letu 2016 je bilo v Lavričevi knjižnici Ajdovščina 109.481 obiskov (od tega 80.920 obiskov osrednje knjižnice v Ajdovščini), ki so si izposodili skupno 468.900 enot klasičnega gradiva. Knjižnica trenutno razpolaga s premajhnimi prostori.

Muzejsko in galerijsko dejavnost opravljajo Pilonova galerija Ajdovščina, Goriški muzej in Lokarjeva galerija. Ob stalni zbirki Pilonova galerija ponuja tudi občasni razstaveni program, ki vključuje slikarstvo, kiparstvo, grafiko, risbo, arhitekturo, oblikovanje in fotografijo. Tovrstnim razstavam, ki se mesečno menjajo, pripada pritličje Pilonove galerije, kjer se občasno odvijajo tudi predavanja, glasbene, literarne in druge kulturne prireditve. Goriški muzej skrbi za upravljanje muzejske zbirke v Ajdovščini, ki sestavlja stalno arheološko razstavo, Fluvio Frigido – Castra – Flovius – Ajdovščina, ki predstavlja poselitev Ajdovščine od prazgodovine do zgodnjega srednjega veka in razstavo fosilov iz zbirke Stanislava Bačarja, ki jo sestavlja okoli 1.200 fosilov iz vse Slovenije. Lokarjevo galerijo od leta 2012 upravlja Društvo likovnih umetnikov Severne Primorske in vsebuje galerijo in spominsko sobo Danila Lokarja.

271 enot kulturne dediščine

Glede na Strokovne zasnove varstva kulturne dediščine za območje občine Ajdovščina je v občini 271 enot kulturne dediščine, od katerih je 58 razglašeni za spomenik, ostale se varujejo v prostorskih aktih. Na podlagi Sklepa o določitvi nepremičnin in opreme, ki sestavlja javno infrastrukturo na področju kulture se je od leta 1994 zvrstilo 8 nepremičnin, in sicer Pilonova galerija, Dvorana 1. slovenske vlade, lapidarij, Lavričeva knjižnica Ajdovščina, dvorana Vipavski Križ, prostori Muzejske zbirke, Ajdovščina, stolp št. 8 (Stolp s cinami) in del obzidja ob stolpu ter grajski vrt ob stolpu št. 8.

Širjenje programov in zdravstvenih storitev

Izvajalca zdravstvenega varstva v občini sta javna zavoda Zdravstveni dom Ajdovščina in Lekarna Ajdovščina ter koncesionarji zasebniki (en za lekarniško dejavnost, en za splošno medicino, štirje za zobozdravstveno dejavnost). Zasebniki brez koncesije delujejo na področjih zobotehnike, oftalmologije, dermatologije ter prodaje medicinsko tehničnih pripomočkov. Zdravstveni dom Ajdovščina si prizadeva obdržati in pridobiti mlajši kader ter dodatne zdravstvene storitve, kar pa vodi v potrebo po širitvi prostorov. Na področju lekarniške dejavnosti je v občini število prebivalcev na lekarno večje kot v Goriški regiji in državi, in sicer 150 % večje kot v državi.

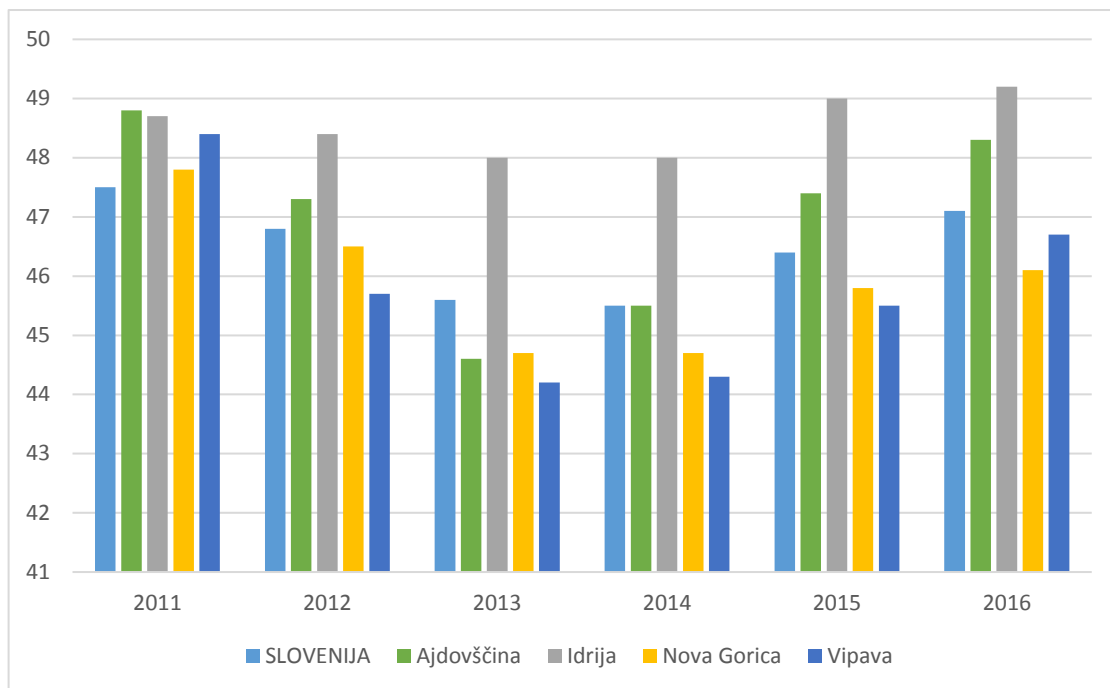
Raznovrstna športna dejavnost in infrastruktura

V občini Ajdovščina je 65 objektov javne športne infrastrukture, med njimi 25 pokritih in 40 objektov na prostem. Največji kompleks objektov upravlja Zavod za šport Ajdovščina, in sicer Športni center Police, ki obsega malo in veliko dvorano, trim kabinet, fitnes, notranji in zunanji bazen ter dve zunanji igrišči. Občina je v preteklih letih veliko sredstev namenila športni infrastrukturi krajevnih skupnosti, ki upravljajo z več kot polovico vseh športnih objektov v občini. V občini aktivno deluje Športna zveza Ajdovščina, ki vključuje 54 društev, vseh izvajalcev letnih športnih programov pa je okrog 70. Po podatkih iz leta 2015 je bilo v programe vključenih 2.800 otrok in mladih, kar pomeni 57,46 % populacije med 5 in 29 letom starosti.

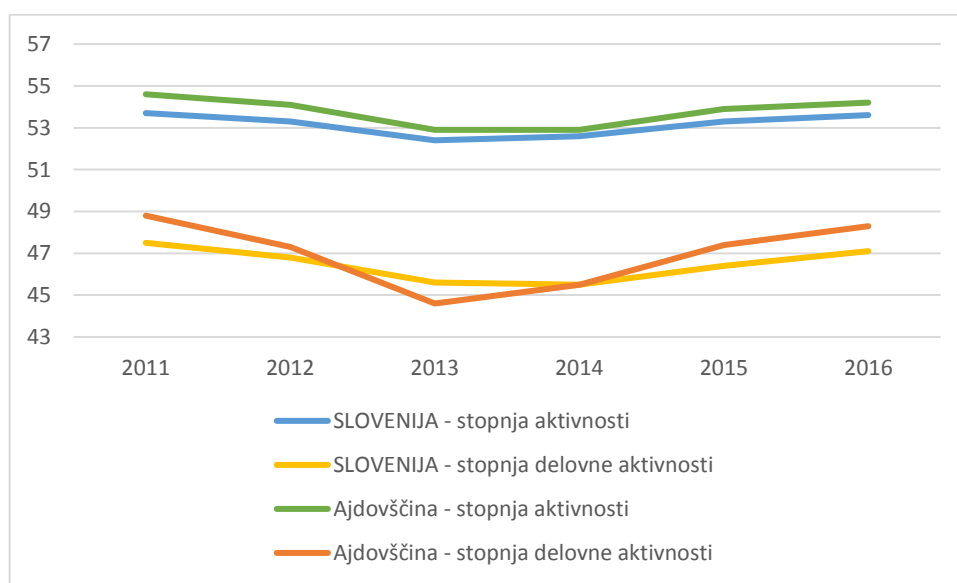
3.3 Gospodarstvo

Delovno aktivnega prebivalstva je v občini Ajdovščini 48,3 %

V letu 2016 je znašala v občini Ajdovščina stopnja delovno aktivnega prebivalstva 48,3 %, kar predstavlja delež prebivalstva, ki opravlja kakršnokoli delo, od celotnega delovno sposobnega prebivalstva, kar je rahlo nad slovenskim povprečjem (47,1 %). Število delovno aktivnega prebivalstva se je zmanjševalo do leta 2013, kar je najverjetneje posledica gospodarske krize. Po letu 2013 je stopnja delovne aktivnosti začela naraščati (SURS, 2017).

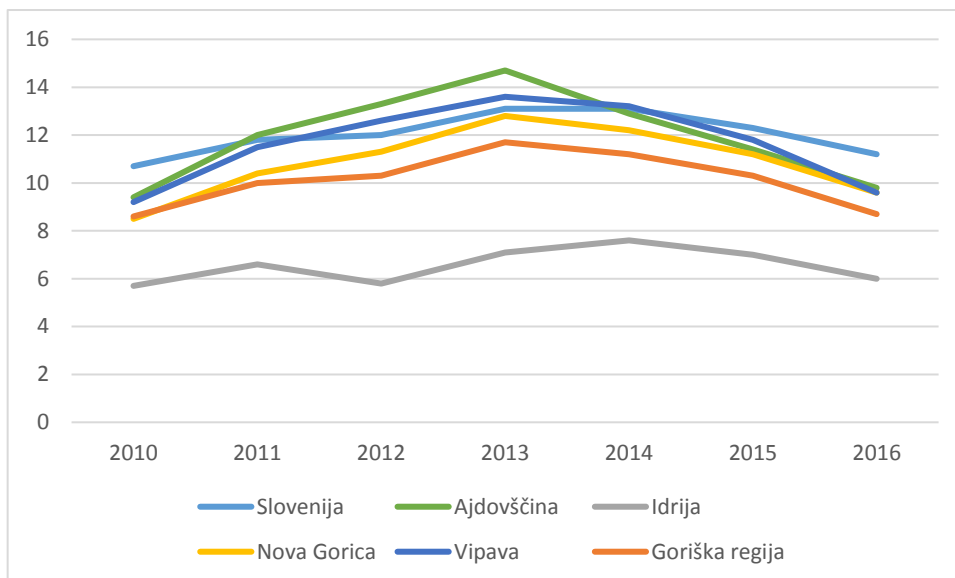
Graf 6: Stopnja delovno aktivnega prebivalstva (Vir: SURS, 2017)

Graf 7: Primerjava stopnje aktivnosti in stopnje delovne aktivnosti (Vir: SURS, 2017)

V letu 2008 je občina beležila najnižjo stopnjo registrirane brezposelnosti – 4,7 %

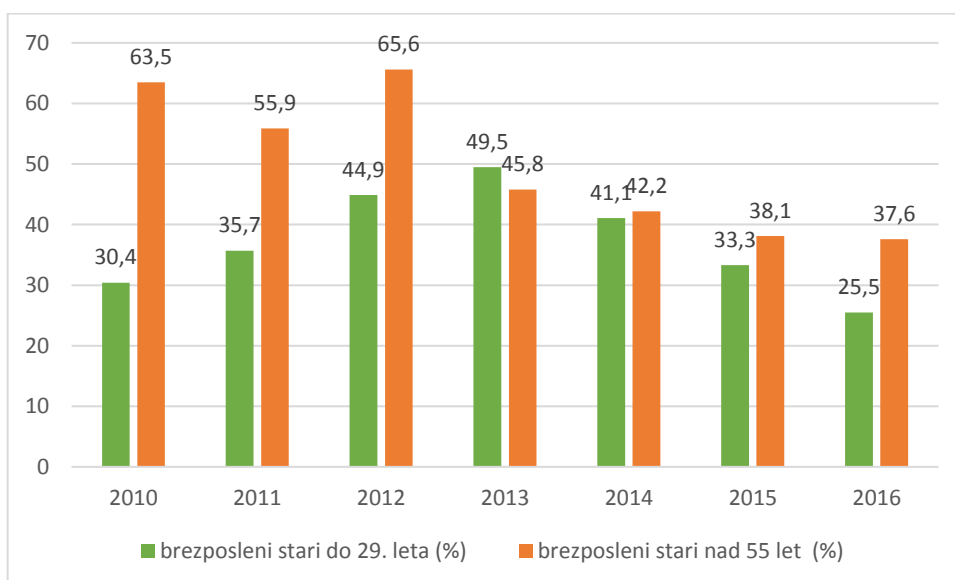
Stopnja registrirane brezposelnosti v občini Ajdovščina je v letih 2010 do 2013 skokovito naraščala, v letu 2011 preseгла državno povprečje in šele v letu 2014 padla pod državno povprečje. Kljub temu občina Ajdovščina beleži najvišjo stopnjo brezposelnosti v Goriški regiji. Najnižja stopnja brezposelnosti je bila zabeležena poleti leta 2008, in sicer 4,7 % (SURS, 2017).

Graf 8: Registrirana stopnja brezposelnosti (Vir: SURS, 2017)

Stopnja brezposelnih mladih in starejših nad 55 let v občini strmo pada

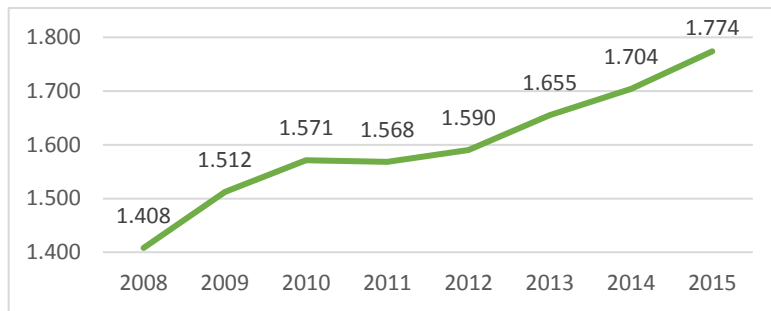
Stopnja brezposelnih mladih strmo pada. V letu 2013 je bilo med vsemi delovno aktivnimi mladimi do 29 let brezposelnih kar 49,5 %, kar je najverjetneje bil odraz gospodarske in finančne krize. V letu 2016 je bilo brezposelnih mladih le še 25,5 %. Leta 2012 je bilo med vsemi delovno aktivnimi starejšimi od 55 let 65,6 % brezposelnih, leta 2016 pa le še 37,6 %. Stopnja brezposelnih med prebivalci starejšimi od 55 let se zmanjšuje, kar je najverjetneje posledica zmanjševanja priseljevanja začasnih delavcev ter pospešenega upokojevanja delavcev zaposlenih v propadlih podjetjih (SURS, 2017).

Graf 9: Stopnja brezposelnih oseb glede na starostno skupino (Vir: SURS, 2017)

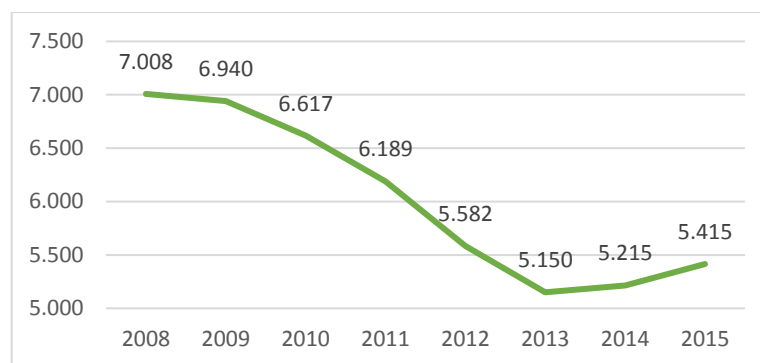
V letu 2015 je bilo v občini Ajdovščina registriranih 1.774 poslovnih subjektov

Positiven trend naraščanja števila poslovnih subjektov v občini je prisoten vse od leta 2008, tudi v času gospodarske krize. Kot je razvidno iz spodnjega grafa se je od leta 2008 do leta 2015 število poslovnih subjektov povečalo za 26 %.

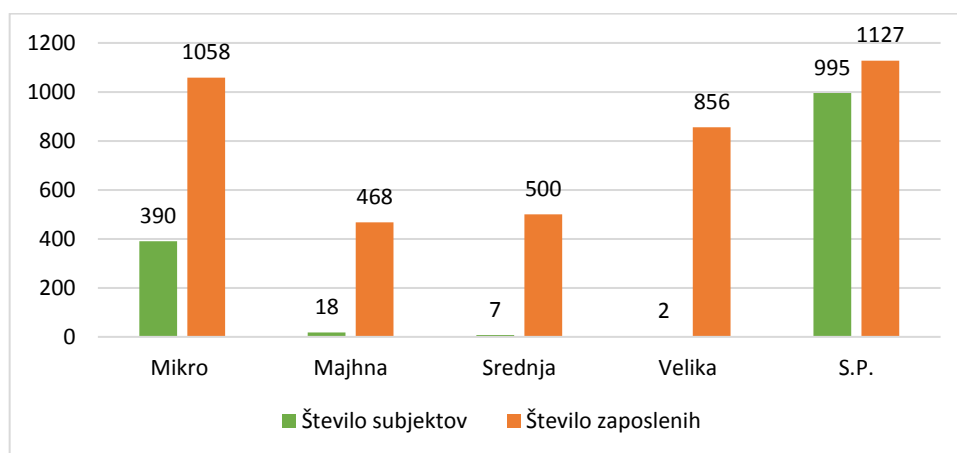
Graf 10: Gibanje števila poslovnih subjektov (Vir: SURS, 2017)

Nasproten trend pa kažejo podatki o številu zaposlenih v občini. Število zaposlenih je med letoma 2008 in 2013 strmo padalo, skupno za 27 %. Najbolj izrazit padec števila zaposlenih, kar 17 %, se je zgodil med letoma 2011 in 2013, kar je najverjetneje odraz gospodarske krize ter propada velikih gospodarskih družb. Od leta 2013 dalje se beleži konstantno dviganje števila zaposlenih v podjetjih.

Graf 11: Gibanje števila oseb, ki delajo (Vir: SURS, 2017)

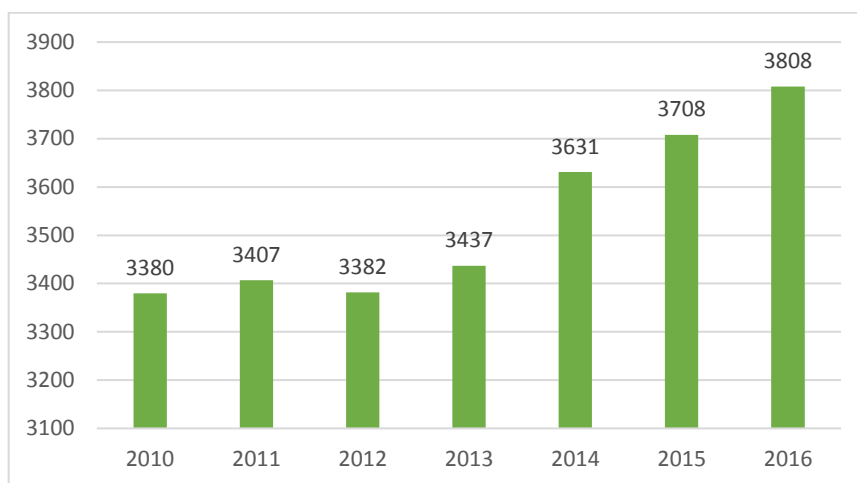
Po agregatni analizi podjetja Bisnode d.o.o. za leto 2016 v občini Ajdovščina posluje 1.412 gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov, ki zaposlujejo 4.009 ljudi. Največ je samostojnih podjetnikov, ki predstavljajo 70 % vseh poslovnih subjektov v gospodarstvu in zaposlujejo 28 % vseh zaposlenih v gospodarstvu. 26 % vseh zaposlenih v gospodarstvu pa zaposlujejo mikro podjetja, ki predstavljajo 27,6 % vseh poslovnih subjektov v gospodarstvu.

Graf 12: Struktura poslovnih subjektov in število zaposlenih glede na poslovni subjekt (Vir: Bisnode, 2017)

Vsak drugi delovno aktivni prebivalec dnevno migrira izven občine

Občina Ajdovščina se zaradi deficita delovnih mest v občini sooča z veliko dnevno delovno migracijo. Dnevne delovne migracije strmo naraščajo od leta 2000 dalje. V letu 2016 je dnevno iz občine migriralo 3.808 delovno aktivnih prebivalcev oz. vsak drugi (SURs, 2017).

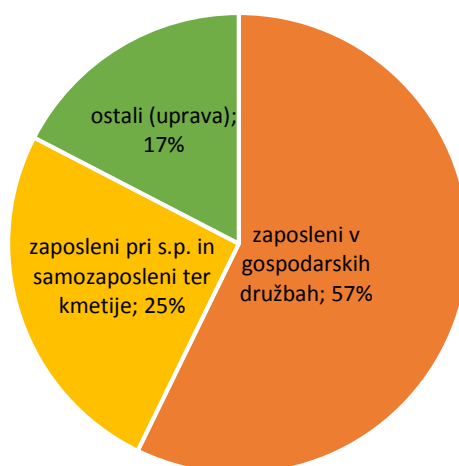

Graf 13: Delovne migracije iz občine (Vir: SURs, 2017)

Največji poslovni subjekti po prometu so hkrati tudi največji delodajalci

V letu 2015 je deset največjih družb v občini ustvarilo 48,46 % vseh prihodkov in zaposlovalo 26,9 % vseh zaposlenih v občini. V letu 2015 je bilo v občini Ajdovščina 5.029 delovnih mest. Največja zaposlovalca sta družbi Mlinotest d.d. s 440 zaposlenimi in Fructal d.o.o. z 266 zaposlenimi, sledi podjetje Incom d.o.o. s 161 zaposlenimi (Agregatna analiza, 2016).

Javni sektor je v letu 2015 zaposloval 17,3 % vseh zaposlenih v občini, tj. 869 zaposlenih. Največji zaposlovalci v javnem sektorju v občini Ajdovščina so Otroški vrtec Ajdovščina s 120 zaposlenimi, Zdravstveni dom Ajdovščina s 100 zaposlenimi, Dom starejših občanov Ajdovščina z 91 zaposlenimi, Srednja šola Venca Pilon Ajdovščina z 81 zaposlenimi ter Osnovna šola Danila Lokarja Ajdovščina s 74 zaposlenimi (OA, 2017).

Graf 14: Struktura delovnih mest v občini Ajdovščina v letu 2015 (Vir: SURs, 2016)

Najmočnejša so prehrabna podjetja

Najmočnejša podjetja glede na prihodke so v občini Ajdovščina prehrabna podjetja. Družbe Mlinotest d.d., Fructal d.o.o. in Incom d.o.o. imajo skupno 31,37 % delež in zaposlujejo največ ljudi, skupaj 17,77 %. Vedno bolj se razvija tudi letalska industrija z največjim podjetjem Pipistrel d.o.o. Po začasnih težavah se je na noge zopet postavila Tekstina d.d., ki je v letu 2015 zaposlovala 68 ljudi.

	Znesek (EUR)	Delež (%)
MLINOTEST d.d.	48.274.960,00	11,67
FRUCTAL d.o.o.	46.235.235,00	11,18
INCOM d.o.o.	35.237.829,00	8,52
PIPISTREL d.o.o. Ajdovščina	14.121.152,00	3,41
BALAVTO d.o.o. Ajdovščina	12.008.935,00	2,90
TEKSTINA d.d. Ajdovščina	11.590.428,00	2,80
PETRIČ d.o.o.	9.373.687,00	2,27
AVTO BATIČ d.o.o.	8.672.692,00	2,10
Knauf Insulation, izolacijske rešitve, d.o.o.	7.612.698,00	1,84
KSD d.o.o.	7.251.026,00	1,75
SKUPAJ	200.378.642,00	48,46

Tabela 2: Deset največjih podjetij po prihodkih za leto 2015 (Vir: Agregatna analiza, 2016)

	Število zaposlenih	Delež (%)
MLINOTEST d.d.	440	9,02
FRUCTAL d.o.o.	266	5,45
INCOM d.o.o.	161	3,30
PIPISTREL d.o.o. Ajdovščina	87	1,78
KSD d.o.o.	86	1,76
TEKSTINA d.d. Ajdovščina	68	1,39
PETRIČ d.o.o.	59	1,21
CODOGNOTTO d.o.o.	51	1,04
PIGAL d.o.o.	50	1,02
Stopar PGM d.o.o.	46	0,94
SKUPAJ	1314	26,91

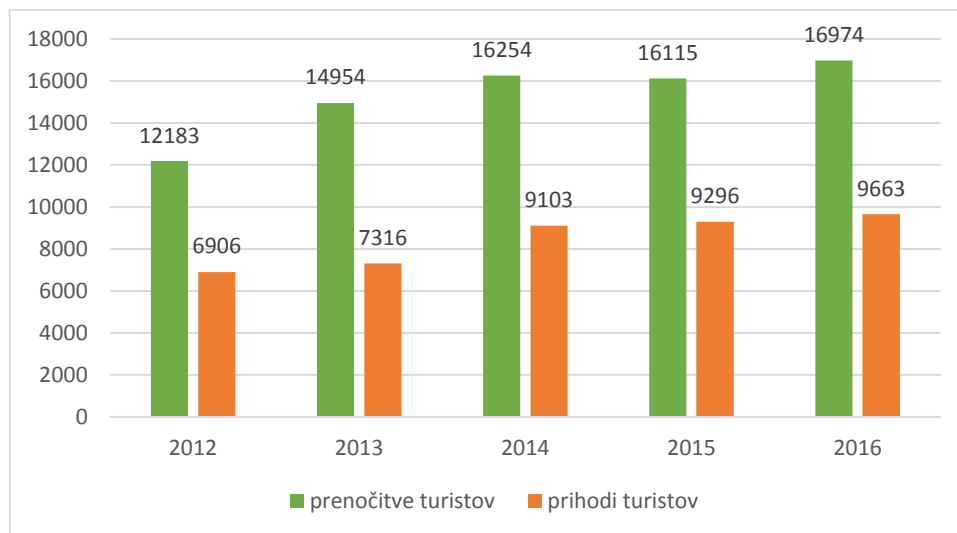
Tabela 3: Deset največjih podjetij po zaposlenih za leto 2015 (Vir: Bisnode, 2017)

Turizem

Razvoj turizma v občini Ajdovščina je tesno povezan z razvojem destinacije Vipavska dolina. Zato je šest občin Vipavske doline oblikovalo enotno blagovno znamko »Turistična destinacija Vipavska dolina« z namenom skupne promocije in nastopa na trgu. Občini Ajdovščina in Vipava sta v letu 2016 sprejeli skupno Strategijo razvoja turizma Vipavske doline 2016–2030. Razvoj turizma temelji na treh stebrih in sicer na aktivnem/športnem turizmu, ki sloni na aktivnem preživljanju prostega časa v neokrnjeni naravi, gastronomskem turizmu, ki sloni na vinu in kulinariki Vipavske doline, ter na dediščinskem turizmu, ki sloni na kulturni dediščini in naravnih vrednotah Vipavske doline. Občini Ajdovščina in Vipava sta se v letu 2016 kot

destinacija Vipavska dolina skupaj vključili v Zeleno shemo slovenskega turizma, ki je bila ocenjena s srebrnim znakom SLOVENIA GREEN DESTINATION.

Na območju občine Ajdovščina je bilo leta 2016 na voljo 18 turističnih nastanitvenih objektov, ki skupaj ponujajo 338 ležišč. Največ prenočitvenih zmogljivosti ponujata Hotel Gold Club ter Mladinski hotel Hiša mladih Ajdovščina. Manjših zasebnih nastanitvenih obratov je 11, nočitve ponujajo tudi tri planinske kočice, taborniški dom, kamp, občasno pa tudi Dijaški dom Ajdovščina.

Graf 15: Prenocitve in prihodi turistov (Vir: SURS, 2017)

Statistični podatki kažejo pozitiven trend naraščanja prihodov turistov v občino Ajdovščina. Leta 2016 je občino obiskalo 9.663 gostov in zabeleženih je bilo 16.974 nočitev. Povprečna doba bivanja za leto 2015 je 1,8 dni, kar je pod slovenskim povprečjem, ki znaša 2,7 dni. Vsako leto je v občini Ajdovščina zabeleženih več tujih kot domačih gostov, leta 2016 je bilo tujih gostov 78,7 %, kar je nad slovenskim povprečjem, ki znaša 70,2 %. Največ gostov je prišlo iz sosednje Italije (42 %), domačih gostov je bilo 21 %, sledijo pa nemški gostje (slabih 6 %) (SURS, 2017).

Kmetijstvo

Najpomembnejše kmetijske panoge v občini so vinogradništvo, sadjarstvo in živinoreja. Najbolj zastopane sorte v vinorodnem okolju Vipavska dolina so merlot, sauvignon, rebula, cabernet sauvignon, malvazija in laški rizling (Register pridelovalcev grozdja in vina, 2011). Najpogosteje zastopane sadne vrste v Vipavski dolini pa so breskve in nektarine, hruške, češnje, jabolka, kakiji in marelice (Register sadovnjakov, 2011). Po podatkih iz leta 2010 je najpomembnejša živinorejska panoga govedoreja (SURS, 2017).

V občini je 28 % kmetijskih zemljišč in 64 % gozdnih zemljišč. V letu 2010 je od kmetijskih zemljišč 18 % njiv, 15 % trajnih nasadov, 54 % trajnih travnikov in pašnikov, 13 % kmetijskega zemljišča pa ni v uporabi. Glede na tip kmetovanja je 35 % kmetijskih gospodarstev specializiranih v gojenje trajnih nasadov, 26 % za rejo pašne živine, 13 % za mešano rastlinsko pridelavo in živinorejo, 13 % za pridelavo poljščin (SURS, 2017). V letu 2015 je bilo v občini registriranih 1.166 kmetijskih gospodarstev (MKGP, 2016), v letu 2010 pa 960. V letu 2010 je povprečna velikost kmetije v občini znašala 5,22 ha, kar je pod povprečjem povprečne velikosti slovenske kmetije, ki obsega 6,5 ha. Ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev v občini je

v letu 2010 znašala 9.000 EUR, kar je prav tako manj od slovenskega povprečja, ki znaša 12.200 EUR (SURS, 2017).

Namakanje

Območje Vipavske doline je v poletnih mesecih podvrženo vsakoletni suši. Vodotoki v Vipavski dolini v poletnem času ne zagotavljajo potrebnih količin vode za namakanje kmetijskih površin. Ob izvedbi melioracij v osemdesetih letih prejšnjega stoletja je bila v Vipavski dolini zato predvidena izgradnja namakalnih sistemov. Od planiranih sistemov je bil izgrajen le zadrževalnik Vogršček, ki v občini Ajdovščina namaka 63 hektarov površine. V manjšem obsegu se namakanje izvaja tudi s črpanjem vode iz vodotokov.

V okviru projekta ViVaCCAdapt (2016-2021), sofinanciranega iz EU programa LIFE, je pripravljen tudi Osnutek strategije prilagajanja kmetijstva na podnebne spremembe v Vipavski dolini, ki narekuje ukrepe za prilagoditev lokalnega kmetijstva podnebnim spremembam.

3.4 Institucionalno okolje in finančni okvir

16 javnih ustanov in podjetij s 678 zaposlenimi

Občina Ajdovščina je ustanoviteljica ali soustanoviteljica 16 javnih zavodov in podjetij, v katerih je bilo konec leta 2015 zaposlenih 678 oseb.

	Naziv	Število vseh zaposlenih	Zaposleni v občini Ajdovščina
IZOBRAŽEVANJE IN VARSTVO OTROK			
1	Otroški vrtec Ajdovščina	155	120
2	OŠ Danila Lokarja Ajdovščina	74	74
3	OŠ Dobravlje	68	68
4	OŠ Šturje Ajdovščina	47	47
5	OŠ Col	29	29
6	OŠ Otlica	18	18
7	Glasbena šola Ajdovščina	23	23
8	Ljudska univerza Ajdovščina	6	6
KULTURA IN ŠPORT			
9	Zavod za šport Ajdovščina	17	17
10	Lavričeva knjižnica Ajdovščina	15	10
11	Pilonova galerija Ajdovščina	4	4
ZDRAVSTVO			
12	Zdravstveni dom Ajdovščina	117	100
13	Lekarna Ajdovščina	18	14
RAZVOJNE INSTITUCIJE			
14	Razvojna agencija ROD	8	8
POKLICNE GASILSKE ENOTE			
15	Gasilsko reševalni center Ajdovščina	15	15
KOMUNALA			
16	Komunalno stanovanjska družba d.o.o. Ajdovščina	86	86
SKUPAJ		700	639

Tabela 4: Pregled javnih zavodov in podjetij, katerih ustanoviteljica ali soustanoviteljica je Občina Ajdovščina (Vir: OA, 2017)

Občina Ajdovščina je ena izmed prvih občin v Sloveniji, ki je uvedla participativni proračun

Občina Ajdovščina je v letu 2016 izpeljala projekt Moja pobuda, katerega rezultat je 31 odobrenih projektov v skupni vrednosti 340.000 EUR, ki so se neposredno uvrstili v proračun za leti 2017 in 2018.

Učinkovito sodelovanje občinske uprave s krajevnimi skupnostmi

Občina ima ustanovljenih 26 krajevnih skupnosti (KS), ki so pomembni deležniki pri uresničevanju enakomernega razvoja celotnega območja občine. Krajevne skupnosti so:

- Ajdovščina
- Batuje
- Brje na Vipavskem
- Budanje
- Cesta
- Col
- Črniče
- Dobravlje
- Kamnje - Potoče
- Lokavec
- Dolga Poljana
- Gaberje
- Gojače - Malovše
- Otlica - Kovk
- Planina
- Podkraj
- Predmeja
- Selo
- Skrilje
- Šmarje
- Stomaž
- Ustje
- Velike Žablje
- Vipavski Križ
- Vrtovin
- Žapuže

Sodelovanje občinske uprave s KS se zlasti kaže pri pripravi občinskih predpisov ter proračuna in načrta razvojnih programov, v postopkih razpolaganja z nepremičnim premoženjem, pri pripravi in izvajanju investicij ter v drugih postopkih, ko je pomembno oz. relevantno mnenje občanov.

Dejavna civilna družba

Na območju občine Ajdovščina je bilo po podatkih iz Iskalnika društev marca 2017 registriranih 187 društev, med njimi 65 na področju športa, 39 na področju kulture, 18 humanitarnih društev, 4 gasilska društva ter 61 ostalih društev, v katera se povezujejo občani zaradi drugih raznovrstnih okoljskih, krajevnih, političnih in drugih interesov. Nevladne organizacije pripomorejo k pestrejši ponudbi storitev na področju kulturnega, športnega in družbenega življenja, ter dvigujejo nivo kakovosti storitev in programov na področju občine Ajdovščina.

Aktivno vključevanje v regionalno in mednarodno okolje

Kljub slabosti, da so slovenske regije tako na ravni NUTS 2 (Vzhodna in Zahodna kohezijska regija) kot na ravni NUTS 3 (12 regij) zgolj statistične (razvojne) in ne upravne regije, je spodbudno, da se občine med seboj vedno bolj povezujejo. Občina Ajdovščina je ena izmed 13 občin, ki skupaj tvorijo Goriško (Severno Primorsko) statistično regijo. V okviru regionalnega razvoja se z namenom udejanjanja trajnostnega razvojnega koncepta povezuje s sosednjimi občinami s skupnimi interesi in skupnimi strateškimi dolgoročnimi usmeritvami. V preteklem programskem obdobju 2007-2013 je bila znotraj regije med najuspešnejšimi občinami pri črpanju sredstev iz vira ukrepa »regionalni razvojni programi¹«. V sklopu regijske poslovne infrastrukture je uredila komunalno infrastrukturo poslovne cone Gojače in izvedla 1. fazo gradnje poslovnih con Pod železnico in Mirce v Ajdovščini, v okviru prioritete RRP-ja 2007-2013 Trajnostni okoljski in prostorski razvoj ter uravnotežena in kvalitetna infrastrukturna

¹ Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov 2007-2013

opremljenost regije je občina uredila kanalizacijski sistem v naseljih Budanje, Dolenje, Ustje, Lokavec in Žapuže in izgradila energetska učinkovito dodatno stavbo vrtca na Ribniku ter celovito okoljsko uredila naselje Vipavski Križ. S slednjim projektom je tudi znatno pripomogla k nastanku novih podjetniških iniciativ s področja turizma.

Z vsemi občinami, ki si upravno delijo Vipavsko dolino, je leta 2015 v vodilni vlogi oblikovala koncept tržne znamke prostora, pomembno vlogo igra tudi pri pripravah razvojnih projektov vezanih na porečje Vipave. Občina kot institucija in nekateri njeni javni zavodi aktivno sodelujejo tudi v mednarodnem okolju, predvsem v okviru mednarodnih partnerstev oblikovanih znotraj posameznih projektov in pri iskanju partnerjev/investitorjev v razvoj in zagon gospodarskih dejavnosti. V pretekli programski perspektivi je Občina Ajdovščina, med drugim, s pomočjo sredstev Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija - Italija preko projektov *SOLUM* in *ENJOY TOUR* uredila degustacijsko-prodajni *Faladur*, s sredstvi programa IPA Adriatic v okviru projekta *HOLISTIC* vzpostavila sistem za zgodnje odkrivanje požarov v naravi, v okviru projekta *WINDRISK*, ki je bil sofinanciran s sredstvi Evropske Komisije, pa je postavila anemometer nad ajdovskim nogometnim stadionom, ki meri hitrost vetra, ta pa je prikazana tudi na prikazovalniku na pročelju stavbe Gasilsko reševalnega centra v Ajdovščini.

Vključevanje v regijske, nacionalne in mednarodne projekte predstavlja veliko razvojno priložnost, saj omogoča hitrejšo realizacijo projektne ideje, obenem pa tudi pridobivanje novih znanj ter izkušenj. To je tudi v prihodnje ena pomembnejših usmeritev občine, ki bo omogočila oplemenitenje proračunskih sredstev za izvedbo razvojnih projektov izhajajočih iz posameznih ukrepov strategije.

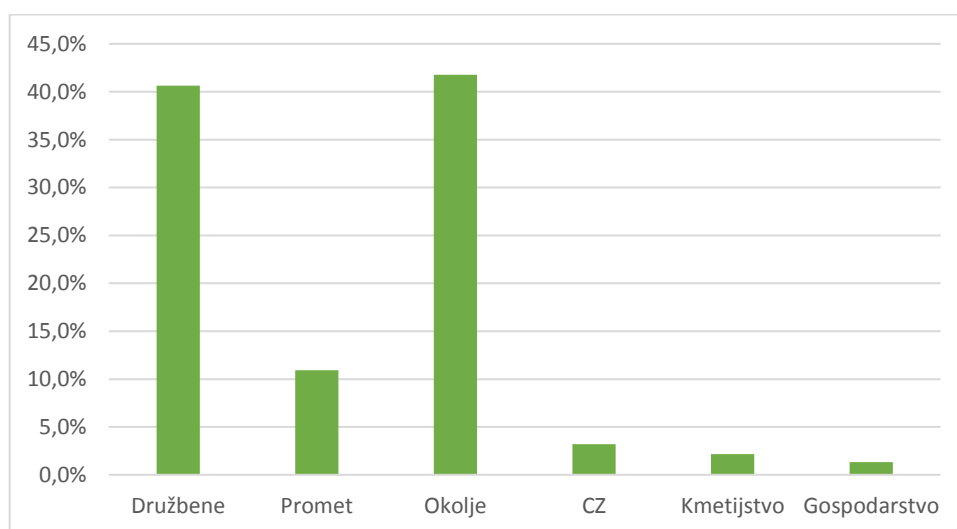
Finančni okvir

Razvojni finančni potencial proračuna Občine Ajdovščina je ocenjen na podlagi realizacije proračunov v obdobju 2010–2016. Tekoči odhodki proračuna so se v obdobju 2010 do 2016 gibali okrog 10 mio EUR, kar je predstavljalo povprečno več kot polovico proračunskih odhodkov. Cilj občine je relativno zmanjševanje tekočih odhodkov proračuna pod 50 % na račun večanja prihodkov. Glavni prihodek proračunov predstavlja primerna poraba. Drugi pomemben prihodek proračuna pa so prihodki za sofinanciranje investicij, ki pomembno vplivajo na višino letnih proračunov ter posledično na strukturo proračuna. Investicijski potencial občine znaša povprečno 7,7 mio EUR letno, v kar ni vključen potencial zmernega zadolževanja občine. V letu 2016 je imela občina izkoriščen potencial zadolževanja v višini 70 %. Skupni potencial zadolževanja občine znaša približno 1,25 mio EUR letnega odplačevanja. Ocenjujemo, da lahko proračun Občine Ajdovščina po letu 2017, ob enaki dinamiki financiranja in nespremenjenih pogojih financiranja občin ter brez zadolževanja, letno zagotovi okrog 8 mio EUR lastnih in sofinancerskih razvojnih sredstev za realizacijo investicijskih in razvojnih projektov.

Graf 16: Razmerje med tekočim in investicijskim delom proračuna OA v obdobju 2010–2016
(Vir: OA)

Občina Ajdovščina je v svojem proračunu v letih od 2010 do 2016 namenila največ sredstev za urejanje prometa, za družbene zadeve in za okolje. Največje investicije na področju prometa so bile namenjene urejanju pločnikov in vzdrževanju lokalnih cest. Občina namenja letno veliko sredstev za področje družbenih zadev, predvsem na področje izobraževanja in varstva otrok. Med leti 2010 in 2016 so bile izvedene investicije v obnovo in gradnjo OŠ Otlica, OŠ Danila Lokarja Ajdovščina, OŠ Šturje Ajdovščina, podružnično šolo v Skriljah in v vrtce Selo, Col, Ribnik II in ob Hublju ter v večje število pomožnih objektov in športne infrastrukture. Obnovljena je bila Lavričeva knjižnica in stavba Centra za tretje življenjsko obdobje, v kateri zdaj deluje Ljudska univerza Ajdovščina. Na področju okolja je bila največja investicija v varovanje vodnega vira Hubelj ter v urejanje vodovodov, kanalizacije in čistilnih naprav.

Graf 17: Investicijski projekti po področjih v obdobju 2010–2016 v občini Ajdovščina (Vir: OA)

4 ANALIZA PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI IN NEVARNOSTI

S pomočjo analize ključnih prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti (analiza PSPN) je bilo ugotovljeno trenutno stanje v občini Ajdovščina, ki je izhodišče za pripravo ciljev in vizije razvoja.

Najprej so bile znotraj posameznega vsebinskega področja natančno identificirane prednosti, slabosti, priložnosti in nevarnosti. Področne PSPN analize so bile predstavljena na tematskih delavnicah, kjer so udeleženci strokovne in splošne javnosti podali svoje mnenje. Na podlagi rezultatov delavnic je bila pripravljena skupna analiza PSPN za območje občine Ajdovščina, ki predstavlja osnovo, na kateri lahko gradimo na prednostih, odpravimo pomanjkljivosti, izkoristimo priložnosti in se izognemo tveganjem.

PREDNOSTI	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none">• strateška lega občine• dobre prometne povezave• ohranjene naravne vrednote in bogata kulturna dediščina• razvite razvojne in raziskovalne dejavnosti• dobro podporno okolje za spodbujanje podjetništva• močna obrtniška, podjetniška in industrijska tradicija• močna tradicija kmetovanja• razvijajoča se tržna znamka prostora Vipavska dolina• razvito podeželsko okolje• kvalitetna mreža formalnega in neformalnega izobraževanja ter vseživljenjskega učenja• bogata športna in kulturna dejavnost• stabilno izvajanje zdravstvenih in socialnih programov• razvita športna infrastruktura• mladim prijazna občina	<ul style="list-style-type: none">• pomanjkljiva komunalna infrastruktura• neurejeni urbani del mesta• energetske potratni objekti• pomanjkanje delovnih mest• neustrezna povezanost med izobraževanjem in gospodarstvom• šibka podjetniška iniciativa• odsotnost namakalnega sistema• neustrezno trženje kmetijskih produktov, nepovezanost kmetovalcev• pomanjkljiva turistična infrastruktura in ponudba ter neprepoznalni turistični produkti• pomanjkanje stanovanjskih enot• odsotnost strategij in akcijskih načrtov• pomanjkljiva družbena infrastruktura

PRILOŽNOSTI	NEVARNOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • regionalno in mednarodno sodelovanje in povezovanje • dvig e-storitev in IKT rešitev • urbanistična in vsebinska prenova mestnega jedra • spodbujanje tujih investicij • spodbujanje podjetništva • povečanje lokalne samooskrbe • učinkovitejša raba obnovljivih virov energije • krepitev javno zasebnih partnerstev • povezovanje gospodarstva in izobraževanja • povečanje pridelave, prodaje in prepoznavnosti kmetijskih produktov • razvoj in trženje turistične ponudbe, produktov in storitev • izgradnja dodatnih stanovanjskih enot • spodbujanje družbene odgovornosti, okoljske osveščenosti in kulturne zavesti • spodbujanje vseživljenjskega učenja in medgeneracijskega sodelovanja • aktivna participacija in spodbujanje civilnih iniciativ • medsektorsko povezovanje • strateško in trajnostno načrtovanje razvoja 	<ul style="list-style-type: none"> • centraliziranost države • nepredvidljivost in nestabilnosti političnega in gospodarskega sistema • neučinkovita in toga zakonodaja ter neuskklajene medsektorske politike • kratkoročna naravnost pri načrtovanju in izvajanju projektov ter odsotnost dolgoročnih rešitev in vizije • prepočasno prilagajanje na podnebne spremembe • prepočasno prilagajanje na globalizacijo • opuščanje kmetovanja • staranje prebivalstva • pasivnost prebivalstva in neprepoznavnost nujnosti povezovanja • pomanjkanje finančnih sredstev • večanje socialne neenakosti

Tabela 5: Analiza ključnih prednosti, slabosti, priložnosti in tveganj OA

5 VIZIJA

Občina Ajdovščina bo leta 2030 prepoznavno, učinkovito, konkurenčno, zeleno in življenju prijazno gospodarsko, politično in kulturno središče Vipavske doline z visoko bivanjsko kvaliteto v mestu in na podeželju.

6 STRATEGIJA

6.1 Uvod

Strategija, s katero bomo uresničevali zastavljeno vizijo, temelji na petih prioritetah, ki zajemajo vsa področja, ki krojijo življenja občanov. Za vsako od prioritet so opredeljeni cilji, ki jih je potrebno zasledovati pri izvajanju aktivnosti, in vsak od ciljev ima določene ukrepe, ki jih bomo merili s kazalniki. Vse aktivnosti in projekti morajo izboljšati kazalnike in tako prispevati k uresničenju ciljev. Preko vseh prioritet se prepletajo horizontalna načela, ki jih je prav tako potrebno upoštevati pri vseh aktivnostih, ki se bodo izvajale z namenom uresničenja zastavljenih ciljev.

Prioriteta 1: KONKURENČNA	Prioriteta 2: TRAJNOSTNA	Prioriteta 3: DRUŽBENO ODGOVORNA	Prioriteta 4: PREPOZNAVNA	Prioriteta 5: UČINKOVITA
Na tradiciji, raziskavah, razvoju in IKT temelječe konkurenčno gospodarstvo.	Trajnostna in učinkovita raba naravnih virov, varovanje okolja, prilagajanje na podnebne spremembe in nizkoogljična družba.	Vključujoča, zdrava, aktivna, kulturna in na znanju temelječa družba.	Prepoznavna kot turistična in izvorna destinacija ter prostor za bivanje in investiranje.	Učinkovita javna uprava in civilna zaščita.
Cilj 1: Dvig konkurenčnosti in internacionalizacije.	Cilj 1: Trajnostna raba naravnih virov.	Cilj 1: Aktivno mesto in vitalno podeželje.	Cilj 1: Prepoznavna tržna znamka Vipavska dolina.	Cilj 1: Prehod na učinkovito in uporabniku prijazno e-upravo.
Cilj 2: Dvig razvojno-raziskovalnega povezovanja z gospodarstvom.	Cilj 2: Trajnostno urejanje prostora.	Cilj 2: Kakovostni programi in storitve na področjih vzgoje in izobraževanja, športa, kulture, zdravstva, starejših, mladih in drugih ranljivih skupin.	Cilj 2: Povečanje prepoznavnosti na vseh ravneh.	Cilj 2: Izboljšanje transparentnosti in povečanje nadzora na vseh ravneh javne uprave.
Cilj 3: Povečanje prihodka iz turističnih dejavnosti.	Cilj 3: Spodbujanje trajnostne mobilnosti.	Cilj 3: Zagotovljena ustrezna infrastruktura na področjih vzgoje in izobraževanja, športa, kulture, zdravstva, starejših, mladih in drugih ranljivih skupin.		Cilj 3: Dvig participacije prebivalcev.
Cilj 4: Dvig dohodka kmetijskih gospodarstev.		Cilj 4: Povečanje števila stanovanjskih enot.		Cilj 4: Okrepitev in povečanje zmogljivosti sil za zaščito in reševanje.
		Cilj 5: Dvig ozaveščenosti prebivalstva, povečanje aktivne participacije in družbene odgovornosti na področjih vzgoje in izobraževanja, športa, kulture, zdravstva, starejših, mladih in drugih ranljivih skupin.		

Shema 2: Prioritete in cilji

6.2 Prioriteta 1 – KONKURENČNA

NA TRADICIJI, RAZISKAVAH, RAZVOJU IN IKT TEMELJEČE KONKURENČNO GOSPODARSTVO.

Gospodarstvo v občini Ajdovščina je zraslo na temeljih pretekle obrti in nekdanjih industrijskih obratov, ki so skozi nekaj stoletij izkoriščali moč Hublja, Lokavščka in drugih vodotokov. Danes na živahno preteklo obrtno dogajanje spominjajo ostanki tehnične dediščine. Prihodnost občine gradimo na izkušnjah bogate preteklosti, predvsem na področju **prehrabne**, gradbene, lesne, **kovinske** in tekstilne industrije, hkrati pa te tradicionalne dejavnosti nadgrajujemo z modernimi in **visokotehnološkimi** dejavnostmi letalske, biotehnoške ter informacijsko-komunikacijske industrije. Vzpostavljamo povezano podporno okolje za razvoj podjetništva, izkoristiti želimo geostrateško lego v prostoru ter nadgraditi poznavanje balkanskih, srednjeevropskih in zahodnoevropskih trgov z novimi azijskimi in ameriškimi trgi. Vlagamo v dvig kompetenc in dvig znanja. Stavimo na priložnosti v **kmetijstvu in turizmu**, ki smo jih do sedaj le delno izkoristili. Izpostavljamo bogato naravno in kulturno dediščino, različnost možnih aktivnosti preko celega leta ter vrhunsko gastronomijo. Krepiti želimo samozavest proizvajalcev in ponudnikov, povezujemo se s sebi podobnimi za globalno pozicioniranje in prepoznavnost.

Cilj 1: Dvig konkurenčnosti in internacionalizacije.

Zdravo gospodarstvo je ustvarjalec inovacij, rasti in zaposlovanja, zato mu je potrebno z različnimi ukrepi omogočiti zagon in razvoj. Spodbujanje neposrednih investicij, podjetniških iniciativ, povezovanja in trajnostnega gospodarjenja z viri so ključni ukrepi, ki bodo prispevali k prepoznavnosti območja občine kot odprte in zanimive za: nove investitorje, za zagon novih in razvoj obstoječih dejavnosti, s ciljem dviga zaposlenosti in višje produktivnosti.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Spodbujanje neposrednih investicij	Št. neposrednih investicij	7	120
Spodbujanje podjetniških iniciativ in uvajanja novih poslovnih modelov	Št. iniciativ	0	15
Krepitev storitev podjetniškega podpornega okolja	Število storitev	2	4
Spodbujanje razvoja trga finančnih produktov	Št. transakcij	2	100
Spodbujanje grozdenja in mreženja	Št. grozdov oz. mrež	5	8
Spodbujanje prehoda na krožno gospodarstvo	Št. podjetij	2	10

Cilj 2: Dvig razvojno-raziskovalnega povezovanja z gospodarstvom.

S spodbujanjem sodelovanja in oblikovanja skupnih strategij med gospodarskim sektorjem in izobraževalno-razvojno-raziskovalnimi institucijami želimo vplivati na hitrejši in boljši pretok znanj in novih dognanj iz znanstvenih sfer v gospodarsko okolje. Vzpostavitev podjetniškega inkubatorja, ki bo pomagal novim podjetjem pri zagonu in razvoju inovativnih podjetniških idej, predstavlja pomemben razvojni ukrep, ki bo vplival tudi na dvig pozitivne podjetniške klime med mladimi.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Ohranjanje in širjenje izobraževalnih programov skladno s potrebami gospodarstva	Št. programov	3	6
Vzpostavitev podjetniškega inkubatorja in razvojnega centra	Št. vključenih podjetij	0	20
Finančne spodbude za krepitev človeškega potenciala	Št. ljudi z visokošolsko stopnjo izobrazbe in več	3.225	4.225
	Št. registriranih raziskovalnih skupin	15	25

Cilj 3: Povečanje prihodka iz turističnih dejavnosti.

Turistični sektor, ki označuje in povezuje različne gospodarske dejavnosti povezane s turizmom, postaja v zadnjih desetletjih na svetovni ravni eden pomembnejših sektorjev v okviru gospodarstva posameznih območij oz. destinacij. Območje občine Ajdovščina, kot del Vipavske doline, nima tradicije v turizmu, kar razumemo kot veliko prednost. Razvoj, baziran na endogenih potencialih, želimo graditi na treh stebrih (aktivni, gastronomski in dediščinski) v smeri trajnostnega in ne masovnega turizma.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Povečanje nastanitvenih kapacitet	Št. ležišč	338	500
	Št. kampov	1	4
Urejanje turistično informacijskih centrov	Št. centrov	1	3
Povezovanje s sosednjimi občinami z namenom oblikovanja in trženja zaokroženih destinacij	Št. zavodov za trženje zaokroženega območja	0	1
Spodbujanje oblikovanja turističnih produktov in storitev	Št. aplikacij	0	3
	Št. ponudnikov	35	70
	Št. zaposlenih v turizmu	269	450
	Št. velikih prireditev	17	20

Cilj 4: Dvig dohodka kmetijskih gospodarstev.

Izvajanje palete ukrepov, ki bodo spodbudno vplivali na ohranjanje in razvoj tradicionalno močne gospodarske panoge območja, kot je kmetijska dejavnost, predstavlja pomemben strateški cilj občine. S spodbujanjem kmetovanja, usmerjanjem kmetovalcev v certificiranje, v medsebojno povezovanje in v razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah se bodo izboljšale konkurenčne sposobnosti kmetijskih gospodarstev. Kmetijstvo na območju občine Ajdovščina in celotne Vipavske doline igra pomembno vlogo tudi pri razvoju turizma tega območja, tako z vidika vpetosti kmetijskih produktov v oblikovanje turističnih produktov kot tudi pomemben sooblikovalec kulturne krajine.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Krepitev kmetijskih gospodarstev	Št. dopolnilnih dejavnosti	126	170
	Št. osnovnih dejavnosti	960 ²	960
	Povprečna velikost	5,22 ha	slovensko povprečje
Preprečevanje zaraščanja in večanje kmetijskih zemljišč	Površina skrčenih gozdov	0 ha	100 ha
Spodbujanje mladih prevzemnikov kmetij	Povprečna starost nosilcev kmetijskih gospodarstev	61 let	55 let
Spodbujanje izobraževanja in usposabljanja nosilcev kmetijskih gospodarstev	Št. izobraževanj	24	30
Spodbujanje povezovanja kmetovalcev za skupne nastope na trgu in uvajanje inovativnih poslovnih modelov kmetovanja	Št. partnerstev (zadruge oz. drugih oblik)	0	2
Spodbujanje lokalne pridelave (kratke verige), predelave in porabe ter krajšanje prodajnih verig	Delež lokalnih tržnih pridelovalcev	49 % ³	70 %
	Delež lokalne hrane v zavodih	0,5 %	15 %
Spodbujanje prehodov kmetijskih gospodarstev na naravi prijazne oblike kmetovanja	Št. certificiranih pridelovalcev	40	100
Spodbujanje razvoja e-rešitev za kmetijske proizvajalce	Št. razvitih aplikacij	0	3
Obnova in izgradnja namakalnih sistemov	Dejansko namakana površina	63 ha	600 ha

² Vrednost za leto 2010.

³ Vrednost za leto 2010.

NABOR PROJEKTHNIH IDEJ

- podjetniški inkubator
- najem prostorov za podjetnike
- platforma za razvoj inovativnega gospodarstva
- razseljeni hotel in mreža postajališč za avtodome
- glamping kamp
- eko hotel za športnike
- center dobrega počutja Predmeja
- restavracija v Vipavskem Križu
- vrtine za toplice
- ureditev poligona in prog za gorsko kolesarjenje
- nordijski zimski športni park
- adrenalinski park
- vzletišče in pristajališče ter podporne storitve za padalce in zmajarje
- golf igrišče
- igralni park na Lavričem trgu/grajski vrt, igrifikacija
- plezališče Hubelj
- ureditev ajdovske plaže
- foto safari
- festival kulinarike
- ureditev rimske Kastre
- prezentacija rimske dediščine (Ad Pirum, Kastru in vodni stolp)
- prezentacija kraških jam za javnost
- čolnarna
- namakalni sistem in sanacija Vogrščka

6.3 Prioriteta 2 – TRAJNOSTNA

TRAJNOSTNA IN UČINKOVITA RABA NARAVNIH VIROV, VAROVANJE OKOLJA, PRILAGAJANJE NA PODNEBNE SPREMEMBE IN NIZKOOGLJIČNA DRUŽBA.

Občina Ajdovščina je pionir med slovenskimi občinami na področju prilagajanja podnebnim spremembam in skrbi za naravne danosti. Med drugim vodi poskusni nasad za Vipavsko dolino netipičnih enoletnih rastlin in trajnic ter predelovalnico sadja na Brjah – za namen predelave lokalnega sadja in kot pomoč manjšim pridelovalcem in kmetom. Prav tako sodeluje v projektu iz evropskega programa LIFE preko katerega je zagotovila sredstva za pripravo strategije prilagajanja kmetijstva na podnebne spremembe, predvsem pa sredstva za zasaditev dodatne protivetrne zaščite. Občina dolgoročno stremi k čim večji energetski samooskrbi in zato spodbuja izgradnjo alternativnih in obnovljivih virov energije kot so fotovoltaika, mini hidroelektrarne in vetrnice. Prav tako želi s povečanjem števila čistilnih naprav in cevovodov

urediti kanalizacijo in zagotoviti 100 % priključitev gospodinjstev na javne vodovodne sisteme. Pri načrtovanju infrastrukture in poselitvenih ter proizvodnih območij občina stremi k optimizaciji in racionalni izrabi potenciala ter urejanju in reurbanizaciji opuščanih oziroma degradiranih predelov.

Cilj 1: Trajnostna raba naravnih virov.

Učinkovito upravljanje z viri je ključnega pomena za trajnostno gospodarstvo. Cilj teži k večanju energetske učinkovitosti, optimizaciji vodovodov, kanalizacij, čistilnih naprav in oblikovanju učinkovitega sistema upravljanja z odpadki. Pomembno ciljno področje predstavlja spodbujanje rabe obnovljivih virov energije.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Energetska sanacija objektov	Delež energetske učinkovitih javnih objektov	29 %	61 %
	Poraba energije	119 kWh/m ² ⁴	85 kWh/m ²
Optimizacija vodooskrbnih sistemov	Delež priključenih gospodinjstev na javni vodovod	92 %	100 %
Gradnja energetskih objektov na obnovljive vire energije (npr. vetrnice)	Št. objektov	33	100
Povečanje deleža obnovljivih virov energije	Delež obnovljivih virov energije	20,6 %	27 %
Učinkovito upravljanje z odpadki	Delež ločeno zbranih odpadkov	61 %	80 %
	Zbrani komunalni odpadki na prebivalca	230 kg	70 kg
Krepitev varovanja obstoječih in potencialnih vodnih virov pitne vode	Št. zavarovanih vodnih virov	2	15
Krepitev aktivne zaščite pred škodljivimi vplivi voda	Št. posegov	0	10
Krepitev spremljanja stanja v okolju	Št. monitoringov	2	5
Ohranjanje zaščitnih rastlinskih in živalskih vrst	Stanje ohranjenosti habitatov in vrst ⁵	n. p.	n. p.
Rast okoljske in prostorske osveščenosti	Št. aktivnosti	0	5

Cilj 2: Trajnostno urejanje prostora.

Površina, ki jo lahko namenimo gradnji je omejena, zato je optimalna in učinkovita pozidava površina za gradnjo ključna za nadaljnji razvoj podjetništva, gospodarstva ter nenazadnje za širitve poselitvenih območij. Učinkovito urejanje površina za gradnjo ter optimalno načrtovanje komunalne opreme in druge javne infrastrukture pomembno prispeva h kvaliteti življenja ter stroškovni vzdržnosti javnih storitev.

⁴ Vrednost za leto 2011.

⁵ V pripravljanju, zato začetni podatek ni na voljo.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Opremljanje površin za gradnjo	Površina	3 ha	25 ha
Večanje pozidanosti stavbnih zemljišč	Delež pozidanosti zemljišč	60,54 %	90 %
Gradnja kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav	Delež prebivalcev z urejeno javno kanalizacijo s končnim čiščenjem	52 %	90 %
Gradnja odprtega širokopasovnega omrežja	Delež gospodinjstev in podjetij z zagotovljeno pokritostjo pri hitrosti 100+ Mb/s	41 %	100 %
Širitev plinovodnih sistemov	Št. odjemalcev	464	1.000
Krepitev večnamenske rabe javnih objektov	Delež javnih objektov v večnamenski rabi	30 %	70 %

Cilj 3: Spodbujanje trajnostne mobilnosti.

Pomemben pogoj za razvoj območij je dostopnost. Cilj trajnostnega prometa usmerja ukrepanje v razvoj in izboljševanje transportne infrastrukture ter razvoju zelenih mobilnostnih shem.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Obnova in izgradnja občinskih cest za motorni promet	Dolžina cest	261 km	300 km
Obnova in izgradnja površin za pešce in kolesarje	Dolžina pešpoti	19,04 km	25,00 km
	Dolžina kolesarskih poti	1 km	100 km
Omejevanje in umirjanje motornega prometa	Št. ureditev	4	8
Uvedba in širitev sistema izposoje koles in vozil na alternativni pogon	Št. sistemov izposoje	2	7
Oblikovanje in izvajanje parkirne politike in dostavnih sistemov	Št. sistemov	1	5
Posodobitev letališke infrastrukture	Št. investicij ⁶	0	4
Uvajanje različnih oblik javnega prevoza	Št. prevozov	1	4

⁶ Nad 50.000,00 EUR.

NABOR PROJEKTHNIH IDEJ

- ureditev povodja reke Vipave
- sanacija Vogrščka
- protipoplavna razlivna polja
- biomasni center
- monitoring okoljskih parametrov
- priprava priporočil za trajnostno gradnjo objektov
- vetrne elektrarne
- ureditev kanalizacije, čistilnih naprav in vodovodov po vsej občini
- ureditev poslovnih con
- nadgraditev širokopasovnega omrežja
- kolesarske in peš tematske poti
- omrežje državnih kolesarskih avtocest
- izgradnja krožišč v Ajdovščini
- modernizacija letališča (pristajalna steza)
- žičnica na Goro
- širokopasovno omrežje

6.4 Prioriteta 3 – DRUŽBENO ODGOVORNA

VKLJUČUJOČA, ZDRAVA, AKTIVNA, KULTURNA IN NA ZNANJU TEMELJEČA DRUŽBA.

V preteklosti se je veliko poudarka dajalo gradnji infrastrukture za izvajanje programov na področju izobraževanja, zdravja, kulture ter športa. V prihodnih letih pa se fokus seli na kvaliteto programov in izvajalcev. Prav tako bo poudarek na povezovanju med vsemi ponudniki, na integriranih in celostnih programih ter storitvah, ki bodo povezovali vse vidike življenja in na ta način dvigovali kvaliteto bivanja vseh občanov. Z vključevanjem vseh občanov in medgeneracijskim sodelovanjem se bomo približali idealu srečne in zdrave družbe. S staranjem prebivalstva gre svetovni trend v smeri sodelovanja tudi na področju reševanja bivanjskih problemov. Zato bo občina Ajdovščina do 2030 povečala nastanitvene kapacitete in ponudila nove modele oblikovanja stanovanjskih skupnosti tako na urbanem področju kot tudi na podeželju z revitalizacijo starih vaških središč.

Cilj 1: Aktivno mesto in vitalno podeželje.

Kvaliteta življenja prebivalstva je odvisna tudi od okolja, v katerem živimo. Z urejanjem mestnih in vaških središč ter ostalih javnih površin bo v občini zagotovljeno prijaznejše okolje za bivanje. Dolgoročno se zato lahko pričakuje povečanje števila prebivalstva na podeželju in v mestu Ajdovščina.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Urbanizacija mesta Ajdovščina	Gostota prebivalstva naselja Ajdovščina	958,8 prebivalcev/km ²	1.100 prebivalcev/km ²
Revitalizacija podeželja	Gostota prebivalstva podeželskih naselij	94,5 prebivalcev/km ²	105 prebivalcev/km ²
Urejanje mestnih in vaških središč ter ostalih javnih površin	Št. projektov	1	20

Cilj 2: Kakovostni programi in storitve na področjih vzgoje in izobraževanja, športa, kulture, zdravstva, starejših, mladih in drugih ranljivih skupin.

Cilj naslavlja dvig kakovosti programov in storitev na vseh družbenih področjih in se dotika tako formalnih kot tudi drugih socialno in družbeno pomembnih programov in storitev. Vključuje širok spekter izvajalcev programov in storitev, predvsem javne zavode in nevladne organizacije.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Večanje fleksibilnosti in dostopnosti programov predšolske vzgoje	Delež vključenosti otrok v predšolsko vzgojo	60 %	80 %
Ohranjanje in širjenje izobraževalnih programov skladno s potrebami negospodarstva	Št. programov	2	4
Povezovanje šolskih dejavnosti s programi neprofitnih in ostalih organizacij	Št. financiranih programov	17 ⁷	30
Financiranje programov in projektov	Št. financiranih izvajalcev	146	160
Krepitev sistema javnega zdravstva	Št. opredeljenih zavarovancev na tim v splošnih ambulantah, otroškem in šolskem dispanzerju	1.675	1.500
Spodbujanje medgeneracijskega sodelovanja in vseživljenjskega učenja	Št. izvajalcev	4	8
Krepitev povezovanja in koordiniranje storitev zdravstva, sociale, vzgoje in izobraževanja	Št. povezanih programov	4	8

⁷ Vrednost za 2017.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Razvoj mreže dopolnilnih socialno varstvenih programov nevladnih org. in javnih zavodov za zmanjševanje socialnih razlik	Št. programov	8	11
Oblikovanje nadstandardnih javnih storitev	Št. storitev	4	7

Cilj 3: Zagotovljena ustrezna infrastruktura na področjih vzgoje in izobraževanja, športa, kulture, zdravstva, starejših, mladih in drugih ranljivih skupin.

V analizi stanja so se pokazale nekatere pomanjkljivosti na področju ustrezne infrastrukture in sicer premajhne površine v vrtcih in Zdravstvenem domu Ajdovščina ter pomanjkanje prostora Lavričeve knjižnice. Zato je v prihodnosti, za zagotavljanje nekaterih standardov, potrebno izvesti dodatne investicije v infrastrukturo. Prav tako je nujno poskrbeti za ohranitev kulturne dediščine.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Izboljšanje infrastrukturnih pogojev za izvajanje dejavnosti	Št. investicij ⁸	21	34
Varovanje ostalin in obnova kulturne dediščine	Št. investicij ⁹	3	8

Cilj 4: Povečanje števila stanovanjskih enot.

Na območju občine Ajdovščina je že daljše obdobje povečano povpraševanje po stanovanjskih enotah, predvsem skupnih namestitvev kot so stanovanjske soseske. Prav zato je ta cilj namenjen spodbujanju povečanja števila stanovanjskih enot za različne potrebe in oblike namestitvev, od varovanih stanovanj do lastniških.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Oblikovanje modela stanovanjske zadruga	Št. zadrug	0	1
	Št. modelov	0	1
Povečanje števila neprofitnih in namenskih stanovanj z izgradnjo novih in revitalizacijo opuščenih stanovanjskih enot	Št. neprofitnih stanovanj	117	140
	Št. namenskih stanovanj	0	10
	Št. nastanitvenih enot	10	20
Izgradnja varovanih stanovanj in vzpostavitev stanovanjskih skupin	Št. varovanih stanovanj	0	25

⁸ Zaključenih večjih investicij. Kumulativa od 2010 naprej.

⁹ Od 2010 naprej.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
	Št. stanovanjskih skupin	0	2
Izgradnja lastniških stanovanjskih enot (stanovanja in hiše)	Št. stanovanjskih enot	0	400

Cilj 5: Dvig ozaveščenosti prebivalstva, povečanje aktivne participacije in družbene odgovornosti na področjih vzgoje in izobraževanja, športa, kulture, zdravstva, starejših, mladih in drugih ranljivih skupin.

Cilj naslavlja spodbujanje udeležbe prebivalstva v družbeno dogajanje, soodločanje in opolnomočenje ter aktivni skrbi za zdrav način življenja.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Spodbujanje zdravega načina življenja	Prekomerna prehranjenost otrok	28,9 %	20 %
Informiranje ciljnih skupin (mladi, starejši, ranljive skupine) in spodbujanje ozaveščenosti prebivalstva	Št. akcij	1	5
Spodbujanje kulturnega udejstvovanja in pomena kulture in dediščine v sodobni družbi	Št. projektov	1	4

NABOR PROJEKTHNIH IDEJ

- gradnja novih stanovanj na Ribniku
- model stanovanjske kooperative
- večgeneracijska stanovanjska skupnost
- gimnastična dvorana
- ureditev Kastre in Lavričevega trga
- nova glasbena šola
- širitev Lavričeve knjižnice
- ureditev Pilonove galerije in Rustjeva hiša
- revitalizacija starega mlina
- ajdovska plaža
- poligon varne vožnje
- novi prostori za predšolsko vzgojo, šolstvo
- brošuri za starejše in ranljive skupine
- center za krepitev zdravja, satelitski urgentni center
- večgeneracijski center
- Kulturni dom / kongresni center, kulturna četrt

6.5 Prioriteta 4 – PREPOZNAVNA

PREPOZNAVNA KOT TURISTIČNA IN IZVORNA DESTINACIJA TER PROSTOR ZA BIVANJE IN INVESTIRANJE.

V dobi informacijske družbe, v času množičnega pojavljanja novih tiskanih in digitalnih medijev ter nastajanja socialnih in drugih omrežij je potreba po izpostavljanju prepoznavnosti ena izmed strateških priorit. Prezasičenost in preobremenjenost družbe z različnimi informacijami je razlog, da prepoznavnost izpostavimo ter ločeno gradimo za posamezne ciljne skupine. Želimo, da Ajdovščino turisti in obiskovalci prepoznavajo kot del turistične destinacije Vipavska dolina z bogato kulinariko, bogato ponudbo naravnih in kulturnih znamenitosti ter kot območje aktivnega preživljanja prostega časa. Želimo, da Ajdovščino investitorji prepoznavajo kot ugodno poslovno okolje, v katerega se splača investirati. Želimo, da potrošniki v lokalnih pridelkih, izdelkih in storitvah prepoznavajo izvorno pristnost Vipavske doline ter da občani in drugi družbeno okolje Ajdovščine prepoznavajo kot prijetno ter družini prijazno okolje za bivanje.

Cilj 1: Prepoznavna tržna znamka Vipavska dolina.

Leta 2015 je zaživela tržna znamka Vipavska dolina. Cilj 1 pod prioriteto Prepoznavna predvideva nadaljnji razvoj in krepitev dveh kolektivnih podznamk, ki so že v uporabi (Turistična destinacija Vipavska dolina in Vipavska dolina kot izvorno območje produktov) ter vzpostavitev dveh novih kolektivnih podznamk (Živeti v Vipavski dolini in Investirati v Vipavsko dolino). Hkrati cilj predvideva več promocijskih aktivnosti za celotno tržno znamko Vipavska dolina.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Krepitev »turistične destinacije Vipavska dolina«	Št. ponudnikov	0	600
Krepitev »izvorne destinacije produktov Vipavska dolina«	Št. ponudnikov	83	200
Vzpostavitev in krepitev znamke »živeti v Vipavski dolini«	Zadovoljstvo občanov s splošnimi pogoji bivanja v občini ¹⁰	3,81	4,20
Vzpostavitev in krepitev znamke »investirati v Vipavsko dolino«	Št. investicijskih priložnosti	0	30
Promocija	Št. akcij	4	30

Cilj 2: Povečanje prepoznavnosti na vseh ravneh.

Občina Ajdovščina stremi k prepoznavnosti na regionalni, državni in mednarodni ravni. Zato cilj 2 v prioriteti Prepoznavna predvideva dva ukrepa, s katerima bodo občina Ajdovščina in blagovne znamke, ki iz tukaj izhajajo, prepoznane kot uspešne in kakovostne.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
-------	----------	---------------	---------------

¹⁰ Anketa med občani, Ninamedia, junij 2016.

Spodbujanje udeležbe in gostovanj na mednarodnih dogodkih, sejmih, investicijskih konferencah idr.	Št. dogodkov	13	20
Spodbujanje ohranjanja in oblikovanja blagovnih znamk, znamk kakovosti ipd.	Št. aktivnih registriranih blagovnih znamk	176	218

NABOR PROJEKTHNIH IDEJ

- tržnica lokalnih proizvodov Expo Vipavska dolina
- ureditev tematskih poti povezanih z naravno in kulturno dediščino
- turistične atrakcije (simulator burje)
- nadgradnja vinske in sadne ceste
- skupni predelovalni obrat za mleko in meso

6.6 Prioriteta 5 – UČINKOVITA

UČINKOVITA JAVNA UPRAVA IN CIVILNA ZAŠČITA.

Digitalizacija in modernizacija sveta zahtevata od javne uprave, da preide na uporabniku prijazno in učinkovito e-upravo ter prepozna priložnosti informacijsko komunikacijske tehnologije in interneta pri prehodu v digitalno preoblikovanje mest in drugih naselij. Občina Ajdovščina bo do leta 2030 vzpostavila elektronsko oddajanje vlog in obrazcev na javnih razpisih in v upravnih postopkih, klasični način arhiviranja bo nadomestila z e-arhivom in povečala uporabo modelov e-poslovanja, sledila bo trendom digitalizacije v javni upravi na državni ravni ter se aktivno udeleževala pri umestitvi Slovenije kot naprednega referenčnega okolja za uvajanje novih tehnologij (podatkovni centri, odprti podatki, računalništvo v oblaku itd.), ustanovila bo skupni računalniški center za vse javne zavode in s pomočjo digitalnih tehnologij krepila vlogo občine kot upravljavskega sistema na lokalni ravni. Temeljne vrednote, ki so osnovno vodilo vsakodnevnega ravnanja, občinska uprava Občine Ajdovščina povzema po Strategiji razvoja javne uprave 2015–2020: vladavina prava, odgovornost, transparentnost, sodelovanje, pravičnost in vključenost, usmerjenost k soglasju, inovativnost in učinkovitost. Občinska uprava bo te vrednote zagotavljala predvsem z ustrezno organizacijo in projektnim delom, vzpostavitvijo internih pravil za obvladovanje procesov, sistematičnim spremljanjem zastavljenih ciljev, izvajanjem notranjih nadzorov za izboljšanje kakovosti dela ter z izobraževanjem in motiviranjem zaposlenih. Pri izvajanju nalog občinske inšpekcije in redarske službe bo Občina Ajdovščina tudi v prihodnje sodelovala z drugimi občinami v regiji, v kolikor bo to z vidika racionalnosti in kakovostnejšega izvajanja nalog bolj ugodno. Cilj Občine Ajdovščina je, da do leta 2030 izboljša odzivnost občinske uprave in da se število upravnih zadev, ki niso rešene v roku, zmanjša pod 10 %. V letu 2016 je bila dosežena visoka stopnja transparentnosti, ki se bo do leta 2030 ohranjala oziroma še povečala na vseh področjih delovanja javne uprave. Spletna stran Občine Ajdovščina je imela na dan povprečno 692 obiskov, informiranje in obveščanje pa je potekalo tudi preko drugih tradicionalnih in sodobnih komunikacijskih kanalov. Občina Ajdovščina bo krepila vključevanje občanov v postopke sprejemanja prostorskih aktov in drugih predpisov ter nadaljevala s participativnim

proračunom, kateremu bo postopoma namenjala vedno več sredstev. Sodobna oprema za zaščito in reševanje in usposobljeni posamezniki, ki delujejo v sistemu civilne zaščite, so osnova za dobro pripravljenost ter hitro in učinkovito ukrepanje v primerih naravnih nesreč. Zato je pomembno, da se v občini izvaja preventivne ukrepe kot so usposabljanja, izobraževanja, ozaveščanje in vključevanje mladih v gasilstvo, ki bodo pripomogli k pripravljenosti na nepredvidljive pojave.

Cilj 1: Prehod na učinkovito in uporabniku prijazno e-upravo.

Razvoj tehnologij, povečevanje potrebe po hitrosti pretoka informacij in odločitev terja nove pristope delovanja javne uprave. Cilj zasleduje digitalizacijo postopkov ter razvoj storitev javne uprave na daljavo.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Učinkovit prehod na e-upravo	Št. e-razpisov, obrazcev, vlog	0	50
IKT sistemi za podporo odločanju	Št. sistemov	1	3
Skupni računalniški center za vse javne zavode in javna podjetja	Št. centrov	0	1
Oblikovanje skupnih javnih služb	Št. služb	1	6
Dvig kompetenc zaposlenih v javni upravi	Delež vključenih zaposlenih	65 %	75 %

Cilj 2: Izboljšanje transparentnosti in povečanje nadzora na vseh ravneh javne uprave.

Transparentnost je ključen element učinkovitosti in korektnosti. S krepitvijo redarskih in inšpekcijskih služb ter ozaveščanjem občanov bo zgrajena, občanu po meri, prilagojena uprava.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Krepitev nadzora redarske službe	Št. zadev	3	360
Krepitev nadzora inšpekcijskih služb	Št. zadev	28	240
Spremljanje načrtovanih aktivnosti	Št. internih nadzorov	7	12
Zagotavljanje transparentnosti	Št. sklepov OS	167	175
Optimizacija delovnega procesa	Št. internih aktov	12	18
Krepitev informiranja in ozaveščanja	Povprečno št. ogledov spletne strani na dan	692	800
	Št. javnih dogodkov	13	15
	Št. publikacij	15	15
Izboljšanje upravnega poslovanja	Delež po roku rešenih zadev ¹¹	20 %	10 %

¹¹ Postopki po ZUP.

	Zadovoljstvo občanov z delom občinske uprave ¹²	3,39	3,65
--	--	------	------

Cilj 3: Dvig participacije prebivalcev.

S krepitvijo participacije občanom želimo sprejemanje odločitev in načrtovanje investicij približati občanom ter s tem oblikovati složno in napredno družbo.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Krepitev sodelovanja občanov v postopkih sprejemanja prostorskih aktov	Št. pobud, javnih razprav, natečajev ipd.	2	6
Spodbujanje aktivne participacije občanov k soodločanju	Št. pobud	104	200
	Št. modelov	5	7

Cilj 4: Okrepitev in povečanje zmogljivosti sil za zaščito in reševanje.

Pomembnost in pripravljenost služb zaščite in reševanja se izkaže šele ob nesrečah. Ukrepi cilja so usmerjeni v dvig usposobljenosti pripadnikov, v večanje števila le teh ter nenazadnje v zagotavljanje ustrezne konvencionalne in napredne opreme.

UKREP	KAZALNIK	VREDNOST 2016	VREDNOST 2030
Vzpostavitev enote za hitro posredovanje z brezpilotniki	Št. enot	0	1
Usposabljanja in izobraževanja sil	Št. vključenih	14	50
	Št. vaj	1	6
Vključevanje mladih v gasilstvo - izobraževalni dogodki za mlade	Št. izobraževalnih dogodkov	1	10
	Št. vključenih	900	1.200
Ohranjanje in krepitev zmogljivosti prevecije in pripravljenosti	Št. sistemov	1	10

NABOR PROJEKTHNIH IDEJ

- računalniški center za vse javne ustanove (oblak)
- e-razpisi
- gasilski dom
- pilotni projekt - množičenje (crowdsourcing)
- participativni proračun
- širokopasovno omrežje s hitrostjo 100 Mb/s v vseh gospodinjstvih

¹² Anketa med občani, Ninamedia, junij 2016.

6.7 Skupni kazalniki strategije

Družba	VREDNOST 2016	VIR
število prebivalcev	19.061	SURS
gostota prebivalcev občine	77,7 preb./km ²	SURS
gostota prebivalstva naselja Ajdovščina	958,8 preb./km ²	SURS
gostota prebivalstva podeželskih naselij	94,5 preb./km ²	SURS/OA
skupni prirast prebivalstva na 1.000 prebivalcev	4,6 ¹³	SURS
selitveni prirast na 1.000 prebivalcev	1,6 ¹⁴	SURS
naravni prirast na 1.000 prebivalcev	2,9 ¹⁵	SURS
število stanovanj na 1.000 prebivalcev	380	SURS
povprečna starost	42,2 let	SURS
delež prebivalcev starih od 0 – 14 let	16,7 %	SURS
delež prebivalcev starih od 15 – 64 let	65,2 %	SURS
delež prebivalcev starejših od 65 let	18,1 %	SURS
indeks staranja prebivalstva	108,8	SURS
koeficient starostne odvisnosti	53,4	SURS
delež prebivalcev z višjo in visoko šolo	16,9 %	SURS/OA
število študentov na 1.000 prebivalcev	44	SURS
število diplomantov na 1.000 prebivalcev	11 ¹⁶	SURS

Gospodarstvo	VREDNOST 2016	VIR
število delovnih mest	5.029 ¹⁷	OA
stopnja brezposelnosti	9,8	SURS
stopnja delovne aktivnosti	48,3	SURS
število podjetij	1.774 ¹⁸	SURS
število oseb, ki delajo, na podjetje v občini	3,1 ¹⁹	SURS
povprečna mesečna bruto plača	1.437,43 EUR	SURS
BDP na prebivalca	17.135 EUR ²⁰	SURS
število nočitev	17.000	SURS
povprečna doba bivanja turista	1,8 dni	SURS/OA
število nastanitvenih kapacitet	338	SURS
povprečna zasedenost nastanitvenih kapacitet	9 %	OA

¹³ Vrednost za leto 2015.

¹⁴ Vrednost za leto 2015.

¹⁵ Vrednost za leto 2015.

¹⁶ Vrednost za leto 2015.

¹⁷ Vrednost za leto 2015.

¹⁸ Vrednost za leto 2015.

¹⁹ Vrednost za leto 2015.

²⁰ Vrednost za leto 2015 za Goriško regijo.

število zaposlenih v turizmu	269	SURS/OA
stopnja prepoznavnosti Vipavske doline in Ajdovščine	n.p.	ROD
število uporabnikov znamke Vipavska dolina skupaj	83	ROD
ekonomska velikost kmetijskih gospodarstev	9.000 EUR ²¹	SURS
število kmetijskih gospodarstev	960 ²²	SURS
število registriranih nosilcev dopolnilne dejavnosti na kmetijah	126	AJPES
delež kmetijskih gospodarstev s pridelavo za prodajo	49 % ²³	SURS

Okolje in prostor	VREDNOST 2016	VIR
povprečna poraba energije v javnih objektih	119 kWh/m ²	GOLEA
delež energetsko učinkovitih javnih objektov	29 %	OA
delež obnovljivih virov energije	20,6 %	GOLEA
količina odloženih odpadkov na prebivalca	230 kg	KSD
delež priključenih gospodinjestev na javni vodovod	92 %	KSD
delež prebivalcev z urejeno javno kanalizacijo s končnim čiščenjem	52 %	KSD
delež gospodinjestev in podjetij z zagotovljeno pokritostjo pri hitrosti 100+ Mb/s	41 %	AKOS
delež pozidanosti zemljišč	60,54 %	OA

Javna uprava	VREDNOST 2016	VIR
število e-razpisov, e-vlog, e-obrazcev ipd.	0	OA
število skupnih javnih služb	1	OA
zadovoljstvo občanov z delom občinske uprave	3,39	OA
število modelov participacije občanov	5	OA

²¹ Vrednost za leto 2010.

²² Vrednost za leto 2010.

²³ Vrednost za leto 2010.

7 URESNIČEVANJE STRATEGIJE

7.1 Sprejem Strategije

Strategijo razvoja Občine Ajdovščina 2030 sprejme Občinski svet Občine Ajdovščina kot temeljni dokument za dolgoročni usmerjeni razvoj celotnega območja občine z namenom zagotavljanja blaginje in visoke kakovosti življenja občanov.

7.2 Izvajanje Strategije

Izvajalci Strategije razvoja so vsi deležniki, ki na kakršenkoli način delujejo v občini Ajdovščina, bodisi so to podjetniki ali predstavniki civilne družbe. Eden izmed izvajalcev in glavni pobudnik Strategije pa je Občina Ajdovščina.

Za doseganje ciljev Strategije je predvidenih več ukrepov, znotraj katerih je možno izvajati različne aktivnosti. Vsaka od teh aktivnosti mora prispevati h kazalnikom in posledično k doseganju ciljev Strategije. Vse te aktivnosti bo Občina Ajdovščina tako ali drugače podprla, na primer s pripravo in sprejetjem ustreznih občinskih dokumentov ter s poenostavitvijo postopkov za pridobitev potrebne dokumentacije.

Za izvajanje nekaterih ukrepov je Občina Ajdovščina že pripravila rešitve in zanje namerava dodeliti sredstva iz občinskega proračuna. Na primer - za celovito prenovo in ureditev starega mestnega jedra so že namenjena sredstva v občinskem proračunu, zaključek tega projekta pa je predviden v letu 2018. Poleg občinskega proračuna se sredstva za izvajanje Strategije lahko pridobi tudi iz državnih virov, instrumentov Evropske unije, javno-zasebnega partnerstva ter zasebnih investicij.

Glede na to, da je Strategija dolgoročni strateški dokument ter da so politične, gospodarske in družbene spremembe nepredvidljive, načinov izvajanja ukrepov ni mogoče natančno določiti niti finančno ovrednotiti. Za učinkovitejše izvajanje ukrepov bo zato Občina Ajdovščina pripravljala akcijske načrte in sicer po vsakem vmesnem poročilu v letih 2019, 2023 in 2027 za naslednje štiriletno obdobje.

7.3 Spremljanje Strategije

Za spremljanje izvajanja Strategije je zadolžen direktor Občinske uprave občine Ajdovščina. Spremljanje bo potekalo s pomočjo kazalnikov, ki so opredeljeni pri vsakem ukrepu, in na podlagi vmesnih poročil. Vmesna poročila so predvidena za leta 2018, 2022, 2026 in 2030. Skupne kazalnike za vse prioritete se bo spremljalo na vsake dve leti, z začetkom spremljanja v letu 2018.

8 ZAKLJUČEK

Pričujoča Strategija razvoja občine Ajdovščina je dolgoročni načrt razvoja za naslednjih štirinajst let, do leta 2030.

Nastala je na podlagi temeljite analize stanja, ki je vsebovala analizo okolja in prostora, družbe, gospodarstva in javne uprave. Z analizami je bilo ugotovljeno, kje so glavne prednosti in slabosti ter nevarnosti in priložnosti občine Ajdovščina, da bi se le-ta lahko bolje razvijala v bodoče in bila konkurenčna na trgu.

V Strategiji je opredeljena vizija občine Ajdovščina ter pet glavnih prioritiet. Vsaka od njih ima opredeljene cilje z ukrepi in merljivimi kazalniki ter nabor projektnih idej. Vizija opisuje želeno idealno stanje, ki ga želimo doseči do leta 2030. Občina Ajdovščina bo leta 2030 prepoznavno, učinkovito, konkurenčno, zeleno in življenju prijazno gospodarsko, politično in kulturno središče Vipavske doline z visoko bivanjsko kvaliteto v mestu in na podeželju.